

TORONTÁL

SZERKESZTŐSÉG: VELIKI BECSKERÉK, OBILITYEVA (ZÁPOLYA) U. 1. TELEF. 281. KIADÓHIVATAL ES NYOMDA: VELIKI BECSKERÉK, OBILITYEVA (ZÁPOLYA) UCCA 1. SZÁM. TELEFON 21. SÜRGÖNY-CIM: TORONTÁL, VELIKI BECSKERÉK.

A BÁNSÁG
MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. MARA JENŐ.

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA: ÉVENTE 200 DIN. FELELVRE 150 DIN, NEGYEDÉVRE 75 DIN. HAVONKINT 25 DINAR. KÜLFÖLDRE HAVONKINT 40 DINAR. MEGJELENIK MINDEN MUNKANAPON DELELŐTT. HIRDETÉSEK DJSZABÁS SZERINT.

Londonból jelentik, hogy a király állapotában lassu de kedvező javulást állapítanak meg az orvosok.

Párizsból jelentik, hogy a guetai francia konzul távirati értesítése szerint Ammanullah afgán király a királyi családdal együtt Kabulból kénytelen volt repülőgépen Kandahazba menekülni.

Budapestről jelentik, hogy a kormányzó karácsonyi amnesztia rendeletét ma délben közlik a nyilvánossággal. Eddig kiszivárgott hírek szerint az amnesztia általános jellegű. Báró Hatvány Lajos, amint tudni vélük nincs bent a megkegyelmezettek névsorában.

Bukarestből jelentik, hogy a kamara befejezte a képviselői mandátumok igazolását és két napos karácsonyi szünetre napolta el magát. A kamara elnöke Pop Csicso képviselő lett, a szenátusé pedig Bratu tanár.

Párizsból jelentik, hogy Elszászban ujabban erősödik az autonómista mozgalom, amelyet Benoit gyilkos merénylete még csak erősebb lángolásra készítet. A kormány állítólag erősebb rendszabályokhoz lesz kénytelen nyulni.

Valonából jelentik, hogy a milánói löszraktár ellen bombamerényletet követek el, amelynek állítólag hatvan halottja van. A merényletről közelebbi adatok hiányzanak.

Párizsból jelentik, hogy a kommunista Humanite szerkesztőségi berendezését és nyomdáját az antimilitarista propaganda miatt rárótt és ki nem fizetett büntetés fejében lefoglalták.

Budapesti terménytőzsde.

December 23 iki zárlat.

Baza márciusi	25 28 (25 30)
májusi	26 18 (26 18)
Tengeri májusi	28 78 (28 60)
juliusra	28 74 (28 52)

Irányzat jól tartott.

Csikágói terménytőzsde.

December 23 iki zárlat

Baza decemberi	115— (115 ⁸ / ₈)
márciusi	118 ³ / ₄ (119 ¹ / ₈)
májusi	121 ¹ / ₄ (121 ¹ / ₂)
Tengeri decemberi	84 ³ / ₈ (84 ¹ / ₄)
márciusi	87 ⁷ / ₈ (87 ³ / ₄)
májusi	90 ⁵ / ₈ (90 ⁵ / ₈)

Irányzat buzában alig tartott. Irányzat tengeriben tartott.

Karácsony utánig szünetel a politikai válság megoldása.

Beograd, dec. 23.

A miniszterelnöknek szombati tárgyalásai után, amelyeket Vukicssevitytel és Spahóval folytatott, azt várták a politikai körökben, hogy a kormány vasárnap benyújtja a lemondását.

A politikusok nagy érdeklődéssel várták azután Korosecnek Davidovity Ljubával való találkozását, amelytől a bonyadalom megoldását várták.

Vasárnap délelőtt 10 órakor meg

is jelent Davidovity Korosecnél és átnyújtotta neki a demokraták követeléseit. Hogy mik ezek a követelések erre vonatkozólag sem Korosec, sem Davidovity nem volt hajlandó nyilatkozni.

A miniszterelnök vasárnap éjjel haza utazott Mariborba, ahol el fogja tölteni a karácsonyi ünnepeket és így természetesen ünnep utánig semmiféle döntés sem várható egyik irányban sem.

Nem lehet a radikális-párt háta mögött elintézni a horvát kérdést.

Szubotica, dec. 24.

A radikális-párt szuboticiai szervezete szombaton este pártértekezlet tartott, majd utána pártvacsorát, amelyen nagyjelentőségű kijelentések hangzottak el.

Kulundzsity postaminiszter beszédében hangsúlyozta, hogy a radikális-párt nélkül semmiféle problémája az országnak el nem intézhető, tehát a horvát kérdés sem, amelyet a párt háta mögött szeretnének elintézni.

Az ország súlyos politikai helyzete ma csak három feltétel alapján intézhető el. Az első feltétel, hogy a politikusok töröljék szótárúkból az „opportunitást és tegyék helyére a törvényt. A másik feltétel, hogy személyi érdekeiket rendeljék alá a nép és az állam érdekeinek, a harmadik, hogy elsősorban a kenyér és kapa politikáját folytassák és csak azután kerüljön sor az intellektuelekre.

Ivanitza Nikola társát, Molnár Mihályt Budapestről Becskerekre kísérték

és átadták az ügyészségi fogháznak.

Becskerek, dec. 24.

A budapesti rendőrség tegnap a határra kísértette és

átadta a jugoszláv határrendőrségnek Molnár Mihály becskereki kereskedőt, aki ellen a becskereki ügyészség csalás címén emelt vádat,

mert az időközben letartóztatott és jelenleg a becskereki fogházban ülő Ivanitza Nikolával társulva, több mint egy millió dinár értékű vasuti anyagot vett bérbe az államvasutaktól és azt saját tulajdonaként eladta egy zágrenbi cégnek.

A csalás felfedezése után Ivanitza és társa, mint ismeretes, Budapestre szöktek, ahonnan

Ivanitza, Molnár kijátszva, a pénzzel Prágába menekült.

Ivanitza egy csehországi városban fogták el és innen a becskereki ügyészség kérelmére Becskerekre szállították. Molnár álnév alatt Budapesten élt,

üzletet alapított és másodsor is megnősült anélkül, hogy Becske-

reken lakó feleségétől elvált volna.

A dolog kipattant és Molnár hatóság félrevezetése és bigámia miatt több hónapi börtönrre ítélték. Büntetését a napokban töltötte ki és a megindult kiadási eljárás formáinak elintézése után, most kiszolgáltatták a jugoszláv hatóságoknak.

Molnár Mihály tegnap óta a becskereki ügyészségi fogház lakója.

A becskereki Szokol Jaksity-emlékünnepélye.

A becskereki Szokol-egyesület Jaksity Gyura halálának ötvenedik évfordulója alkalmából, szombaton este Jaksity-emlékünnepélyt rendezett a Szokolánumban, mely alkalommal bemutatta Jaksity nagysikerű, örökbecsű drámáját, a „Sztanoje Glavas“-t. A darab főszerepét Radenkovity Dusán, a beográdi Nemzeti Színház neves tagja játszotta, akit az egész estén át melegen ünnepelt a közönség.

Szeretet.

A háztetőket, uccákat és testeket elborította a fehér, selymes köd, amely alatt mintha nyugodtan csöndesen álmódnék az egész messze tájék. S mint a hórétég a földet, úgy takarja be a szeretet ünnepe hangulata a lelkeket. Ma mindenütt a világon a szeretet nemes igéit hirdetik és millió áhitatos szív szomjasan szívja magába a régi és mégis mindig elevenen ható szent tanokat. Mert a szeretet lágyan simogató szava egyuttal vigaszt is jelent, vigaszt, amelyre mindannyian, a hétköznap kenyértusájában elfáradt emberek, oly nagyon rászorultunk.

Mély és igaz vágyódással várjuk az ünnepet és vele a szeretet és vigasz felemelő, sebeket gyógyító, új reményt adó szavait. Ki ma az a boldog, aki kiegyensúlyozott szívvel, töretlen erővel, meg nem fogyatkozott reménnyel járna az élet útjait? Hol az a boldog halandó, aki apánk módjára, egy derűsen eltöltött ifjúság és harmonikus szépségekben tündöklő férfikor után, megbékült lélekkel, gondtalanul nézhetne elébe a naplenyugta elbágyadó színekben pompázó, szelid és békés óráinak?

Harcos katonák vagyunk mindannyian, akiket a kifürkészhetetlen sors kemény parancsa glédába állított vezérünk, urunk és parancsolónk: a Gond előtt. A pihenő elmélyedés, az önművelődés, az élet mosolygó játéka már csak drága emlékként, messze távolból intenek felénk, valahonnan egy mesevilágból, míg az élet rideg valósága, az örök küzdelem fekete gályájához láncolt bennünket. És idegeid foszlásáért, energiád hervadásáért, lihegő fardozásaidért örüli, ha száraz kenyérhez jutsz és ha akad még pelyhes párna, amelyre álomra hajthatod elgyötört fejedet.

Igen: mély és igaz vágyódással várjuk a bűfejtő, a megnyugtató, szent ünnepet. Soha a világ annyira rá nem szorult a szeretet megváltó igéire, mint manapság. Nézz körül: didergő gyermekek sovány kezcskéiket nyújtják feléd és így várják szereteted megnyilatkozását; bágyadtszemű férfiak, koravén asszonyok hangos, vagy néma panaszszava kopog türelmetlenül a sziveden. Töled és mindenkitől, akik felé végzetünk vihara csak sodorja őket, szereteted, vigaszt és reményt várnak. Végeláthatatlan sorban vonulnak fel előtted az élet kitagadottjai, a remény megcsaltjai, az örök küzdők és lihegők. Testvéreid mind-

annyan, akik oly ritkán érzik a testvéri érzelmeleget.

Szeretet ünnepének áldott hangulata, borulj reá forrón, legalább néhány gyorsan tovatűnő órára, min-

den szenvedésre, minden zokogó reménytelenségre, minden nyugtalan, tépett, gyászborult testvéri lélekre!

A szoborfelszentelés, a „Három a kislány” betiltása és a jegyzőtanfolyam épületének megvétele,

Beckerek város közgyűlése előtt.

Beckerek, dec. 24.

Beckerek város képviselőtestülete szombaton délután rendkívüli közgyűlést tartott a vármegyeháza nagytermében dr. Sztajity Jován polgármester elnöke alatt. Napirend előtt dr. Ellmer Gyula (németpárti) kért szót, aki kifogásolta, hogy a képviselőtestület egyhangú határozata ellenére, a Sólom-vendéglő előtt egy szépészeti szompontból kifogástalan kioszk helyett egy fabódét helyeztek el. Második észrevétele az volt, hogy

miért tiltották be a „Három a kislány” december elsejei előadását közvetlenül az előadás megkezdése előtt,

amikor december elseje az ország örömmünnepe és az országos örömben osztozkodni akart a németiség is. Az előadás betiltása miatt — mondotta Ellmer dr. — hatezer dinár kárt szenvedett a német-sváb kultuszövetség.

Sztajity Jován dr. polgármester válaszolt a felszólalásra és kijelentette, hogy a fabódé Antonovity Lázár rokkant trafikosa és csak ideiglenesen marad a helyén, amíg anyagi helyzete meg nem engedi a kioszk építését. Ami pedig a német szindarab betiltását illeti, arról nincs informálva, de beszerzi a szükséges adatokat és legközelebb válaszol az interpelláción.

Gránity Zdrávkó (függ. munkás) a munkásonthoz ügyét tette szóvá és sürgette annak mielőbbi megnyitását

annál is inkább, mert a független szakszervezet ellen, amelynek működését teljesen megbénította a zárlat, semmiféle bírói eljárás nincs. A rendőrség — mondotta Gránity — még a független szakszervezet pecsétjét is lefoglalta és emiatt a munkanélkülieknek nem állíthatnak ki igazolványt és az illetők nem kaphatnak a munkástörzsde utján segélyt. A független pártszervezet ellen kizárólag politikai okok miatt járnak el — fejezte be beszédét a szónok. Hasonló értelemben beszélt Rakity Lázár (szoc.) is.

Dimitrijevitj Tihomir dr. rendőrfőkapitány válaszolt Gránitynak és kijelentette, hogy a lefolytatott nyomozásról jelentést tett a belügyminisztériumnak, amely a rendőrség intézkedését jóváhagyta. A munkásonthoz megnyitását a belügyminisztériumtól kérhetik, a munkanélküliekre való tekintettel, azonban

a legnagyobb készséggel hozzájárul ahhoz, hogy az igazolványo-

kat a rendőrségen kiállítsák és a független szakszervezet pecsétjével ellássák.

Dosen Vojislav dr. (függ. dem.) a szoborfelszenteléssel kapcsolatban, különböző kérdéseket intézett a polgármesterhez, többek között arra kért felvilágosítást, hogy ki állította össze az ünnepségek programját, ki fizette a bankett kiadásait és a kertész díszítő munkálatait,

kinek szótak a diadalkapu „Isten hozott” feliratai, a királyi kiküldöttének, vagy pedig a vallásügyi miniszternek,

végül pedig kifogásolta, hogy

a rend fenntartására kivonult rendőrök és csendőrök brutálisan viselkedtek a közönséggel szemben

és az egyik csendőr például súlyosan megvert egy tíz évesnek látszó kisleányt, aki át akart szaladni a kordonon belül az uttesten.

A polgármester azonnal válaszolt az interpellációnak és kijelentette, hogy az ünnepséget nem a város, hanem a szobor-bizottság rendezte és Beckerek csapán a bankett kiadását fedezte abból a 15.000 dinárból, amit november 17-ike megülésére szavazott meg a képviselőtestület. A rendőrségre vonatkozó megjegyzésekre dr. Dimitrijevitj főkapitány válaszolt és kijelentette, hogy

a tízezer főnyi tömeg megrendszabályozása nem sikerülhetett ideálisan, mert nem volt megfelelő számú rendfenntartó közege.

A csendőr brutalitásáról mit sem tud.

A válasz tudomásul vétele után átérték a napirendre, amelyen a legfontosabb pont a jegyzőtanfolyamnak készült Hajduk Veljkova (Merczy) uccai épület megvétele volt, amihez a képviselőtestület egyhangulag hozzájárult. Ugyasint elfogadta a tanács azon javaslatát is, hogy egészségügyi otthon céljaira kibérelje a zárdával szembeni tartományi épületet. Iszakovity Vojislav dr. ezzel kapcsolatban javaslatot tett, hogy

a hajlék nélkül maradó agrárreformer hivatalról idejében gondoskodás történjék,

amire dr. Sztajity polgármester ígéretet is tett.

Török Miklós városi mérnöknek hatezer dinár működési pótlékot szavaztak meg hat hónapra, a temesvári szerb papnövelde és tanítóképző céljaira pedig kétezer dinár segélyt adtak és még számos segélykérveint intéztek el.

A „Torontál” olcsó-könyv akciója.

Januárban a Torontál nagyarányú könyvkiadást kezd, hogy előfizetőinek módjában legyen könyvtárukat a világ legmodernebb alkotásaival gyarapítani.

Például anyagi áldozattal egyességet kötöttünk egy nagy könyvkiadó céggel, amelynek könyvkiadmányait előfizetőink minimális áron, kötetenként tíz dinárért kapják meg.

A világirodalom legkiválóbb embeinek a műveit szerezhetik meg ilyenformán előfizetőink minden nagyobb anyagi áldozat nélkül.

Minden előfizető, aki egy negyedévre előfizet a Torontálra, három kitűnő könyvre tarthat igényt.

Január havi kötetünk: Giuseppe Baffico: A legyőzött férfi. (Regény).

Február havi kötetünk: Adlersfeld—Ballestrem: A rózsaszínű szoba. (Regény).

Márciusi kötetünk: Henry Bordeaux: Egy tisztességes asszony. (Regény).

Minden negyedéves előfizető, ha kívánja, egyszerre is átveheti a fenti három könyvet. Megkönnyítjük előfizetőinknek a könyvek átvételét még azzal is, hogy

aki már most fizet elő egy negyedévre a Torontálra, már most azonnal átveheti a három könyvet, úgy hogy a karácsonyi ajándékasztalon már ott lehet a Torontálnak ez az értékes ajándéka.

Baltával leütötte férjét és salátát ültetett a sírjára.

Egy évi börtönrre ítélték és szabadlábrahelyezték a férjgyilkos beodrai asszonyt

Beckerek, dec. 24.

Megdöböntően borzalmas gyilkosság történt ez év októberében a bányási Beodra községben. Szloboda Róza 40 éves beodrai asszony október 10-ikén éjjel

baltával agyonütötte részegen hazatérő férjét, Szloboda Józsefet és holttestét elásta az udvaron. A sir fölé salátát ültetett, hogy elterelje a hantról a szomszédok gyanúját.

Néhány nappal később látogatába érkezett a meggyilkolt fivére és öccse után érdeklődött. Szloboda Róza azt felelte, hogy részegeskedése miatt elkergette az urát, Szloboda Mihály azonban nem elégedett meg a válasszal, faggatni kezdte az asszonyt, aki rendkívül zavarosan viselkedett. Gyanúja csak méginkább fokozódott, amikor vérfoltokat vett észre a falon. Szloboda Mihály közölte gyanúját a csendőrséggel, a mely vallatásra fogta az asszonyt, a ki hamarosan beismerte, hogy férjét fejszével leütötte, mert durva bánásmódját, részegeskedéseit és reggelbe nyuló kártyapartijait nem nézhette tetlenül. A csendőrség felásta az udvart és megtalálta a véres holttestet is.

Szloboda Rózát bezáratották a fogházba, ahol rövidesen gyermeke született. Csecsemőjével ő a legnépszerűbb lakója a fogháznak.

Szombaton délelőtt vonta felelősségre a férjgyilkos asszonyt a beckereki törvényszék Bunity Ivó tanácsa. Szloboda Róza azzal védekezett, hogy férje a valamikor jelentős vagyonukat teljesen elköltötte, családját nyomorba döntötte és emellett a legelképzelhetlenebb gonoszossággal bánt vele és gyermekeivel. Állandóan megöléssel fenyegette őket, ha az ital elől eldugdosott dinárjaikat nem adták elő és napirenden voltak a verések. Ez az elkészerítő életmód érlelte meg benne a gyilkosság gondolatát.

A kihallgatott tanúk, közöttük dr. Radovity Ágoston beodrai orvos, Lázity Tósa községi jegyző és mások, egyöntetűen azt vallották, hogy Szloboda züllött, szivtelen ember volt, aki kizozta és gyötörte a családját.

Trifunac Bozsidar ügyész vád- és dr. Brátity Dusan védő védbeszéde után a bíróság az enyhítő körülményekre való tekintettel, egy évi börtönrre ítélte az asszonyt és az ítélet jogerőre emelkedéséig szabadlábra helyezte.

Az árvák ünnepe.

A „Hazug” asztaltársaság megvendégelte az árvaházat.

Beckerek, dec. 24.

Lélekemelő ünnepség helyszíne volt szombaton este a beckereki Oszto-vendéglő. Az agilis „Hazug” asztaltársaság, mint évek hosszú sora óta minden esztendőben, az idén is megvendégelte az árvaház árváit.

Köhler Károly, az asztaltársaság elnöke üdvözölte a megjelenteket és rámutatott a társaság eddig kifejtett nemes emberbaráti munkásságára, amelyet a mostoha gazdasági viszonyok között most ugyan szerényebb keretek között folytat, de mégis meglepően szép eredménnyel, mert a gazdag megvendégelésen és a bőséges ajándéksomogokon kívül, ezeröttszáz dinárt juttat az árvaház céljaira. Köhler elnök nagy tetszéssel fogadott beszéde után, az árvák szavaltak, majd Oszto Bözsi mondott el talpraesetten egy karácsonyi versikét. Várady Imre dr. szólalt fel ezután és hálás köszönetet mondott az asztaltársaság tagjainak nemes szívre valló adományaiért és a társaság vezetőségének a lélekemelő ünnepség megrendezéséért. Kérte, hogy a jövőben is folytassák emberbaráti tevékenységüket és legyenek továbbra is istápolói a minden támogatást megérdemlő szegény árváknak. Dániel Ádám az árvaház megalapító emlékének szentelte felszólalását és kegyeletes szavakban emlékezett meg Rózsa Ignácra, Rózsa Béláról, Opolczer Jánosról, Ambruszer Józsefről és Gintner Józsefről, akik az 1890-es években az árvaház-egyesületet megalakították. Beszéde végén adakozásra szólította fel a jelenlevőket, akik szép összegeket juttattak a Hazug-asztaltársaságnak.

Végül Bobek György beszélt és előbb az adakozókhoz, majd az árvákhoz intézett szavaiban az asztaltársaságot további munkára serkentette, ez utóbbiakat pedig istenfélelemre, engedelmessegre és szorgalomra buzdította, hogy majdan hasznos tagjai legyenek a társadalomnak.

A megjelentek még sokáig a legjobb hangulatban maradtak együtt.

Az Igmándi természetes keserűvíz
gyomor és belsőtisztító hatása páratlan.
Kapható mindenütt kis- és nagyüvegekben.
Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserűvízzel! 499

Dec. 24. hétfő. Rk. és Prot.: Ádám és Éva.
Gk.: Daniló. Zsidó: Tebeth 11. Napkelte
7:49, napnyugta 16:10. A nap hossza
8:21. A napok mátol kezdve ismét nőnek.

A MAI NAP HIREI

A meteorológiai intézet jelenté:
Lényegtelen változással erős hideg és
éjjeli fagy. ooooooooooooooooooooooooooooo
oo

December 24
1798-ban született Mickiewicz Ádám a legnagyobb lengyel költő. Valósággal forradalmat csinált az irodalomban úgy forma mint tartalom tekintetében. Az új romantikus irány egyik legnagyobb alakja a lengyel irodalomban.

December 25
800-ban K. u. Nagy Károly megkoronáztatja magát római császárnak. 1356-ban IV. Károly császár kiadja híres aranybulláját.

1914., 1915 és 1916-ban karácsony-napján és a szentestén az összes hadszíntereken véres ütközetek.

November 26
1805-ben kötik meg Napoleon és Ferenc császár a híres pozsonyi békét, amely Ausztria területét alaposan megnyirbálta.

1890-ben halt meg Schlieman, a híres német régész, aki fölfedezte és kiásta a Homeron-féle Trója romjait.

A Torontál legközelebbi száma a közbeeső karácsonyi ünnepek miatt, csütörtökön délelőtt a rendes időben jelenik meg.

Eljegyzések. Thurn Ilonka és Zárity K. Daniló vasuti tisztviselő és vasuti egyleti titkár, jegyesek.

Werth Mariska és Gomilkovits József, Velikibecskerek, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Az istentiszteletek sorrendje a katolikus plébánia-templomban. Kedden és szerdán ünnepli a keresztény világ a szeretet magasztos ünnepét, a karácsonyt. A karácsonyi ünnepek alatt az istentiszteletek sorrendje a főtéri római katolikus plébánia-templomban a következő: Hétfőn, karácsony előestéjén, éjfél mise 12 órakor éjjel. Kedden, karácsony első napján reggel hat órakor pásztermise. Fél nyolc és fél kilenc órakor csendes misék. Tíz órakor nagymise német szentbeszéddel, tartja Kovács István pápai prelátus, apát-plébános. Szerdán, karácsony másodnapján az istentiszteletek sorrendje ugyanaz, de az ünnepi nagymise magyar prédikációval lesz. Karácsony mindkét napján délután 3 órakor vecsernye.

Egyházzenei műsor a karácsonyi ünnepeken. Karácsony napján d. e. 10 órakor ünnepélyes nagymise, melynek keretében az egyházi énekkar Kempter Károly híres Pastoral

A serdülő ifjúságnak reggel felkelkor egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet kell adni, mert gyomor-, bél- és vértisztító hatásának fiuknál és leányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekklinika-kon a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban.

miséjét fogja előadni. Gradualéra: „Stille Nacht”. Offertóriumra: „Bei Bethlehem waren einst Hirten zur Nacht”, Güttlertől, éneklő Rothné Frey Magdus. Karácsony második napján mise, mint az első napon, Offertóriumra: „Gyermek te szent”, Müllertől, zenekarkisérrettel.

Református istentisztelet lesz Becskereken karácsony első napján délelőtt tíz órakor; Novibecsejen elsőnapján délután fél négy órakor az evangélikus templomban; Beloblatión (Nagyzebebetlakon) másodnapján délelőtt fél tíz órakor. Mind a három helyen ünnepi beszéddel s az uriszentvacsora kiszolgáltatásával. Az istentiszteleteket Szabó Zoltán ref. lelkész végzi. A gyermekek karácsonyfa-ünnepélye a becskereki ref. templomban másodnap délután fél öt órakor lesz.

A Közművelődési Egyesület december 26-ikán délután 5 órakor tartja első népies előadó-estéjét a Geyer-féle vendéglő nagytermében. Előadásra kerül „Utazás a Dunán” szász vetített képpel. Ugyancsak ez alkalommal fog játszani Fischer Károly úri bandája is. Belépődíj nincs.

A főszolgabírák és polgármesterek értekezlete. A bányai főszolgabírák és polgármesterek vasárnap délelőtt Rajity Szvetiszláv főispán elnökelete alatt a vármegyeházán értekezletet tartottak, amelyen a közigazgatást érdeklő kérdésekkel foglalkoztak és egységes eljárásban állapodtak meg a közigazgatási ügyvitel egyes vitás eseteiben.

Hálás lesz nekünk ezért a tanácsért: Vegyen cipőt Vilim Herzfeldnél!

Kellemes karácsonyi ünnepeket

kíván

1792

KONRATH D. D.

fiókja (Hojdek i drug) Vel. Becskerek, Alekszandrova 7.

Az új vezetőjársbíró hivataiban. Csulinovity Ferdo dr. volt szubotikai államügyész, a becskereki járásbíróság új vezetőjársbírája, ma érkezik meg Becskerekre és a délelőtti folyamán átveszi hivatalát.

Tűz a becskereki árvaházban. Szombaton délután hat óra tájban tüzet jelzett a toronyór. A tűz a Ge-teova (Német) uccai árvaház mosókonyhájában keletkezett és a tüzlőtőség percek alatt eloltotta. A kár jelentéktelen.

A vészjelet, amit a lélekzöszervek kezdődő megbetegedései mutatnak, nem szabadna figyelmen kívül hagyni. Az első inger a torokban épűgy mint a legkönnyebb indispozíció idejekorán kezelésre szorul, ha úgy az egészségre, mint az erszényünkre nézve a káros következményeket ki akarjuk kerülni. Egy régi, kipróbált, olcsó népies szer megóvjá önt a meghűléstől és gyorsan megszünteti a köhögést, rekedtséget és katarrhust és ez a szer a 40 éve bevált Kaiser-féle mellkaramella a három fenyővel.

A Kaszinó-társulat idei szilveszteri mulatsága felül fogja mulni az eddigieket, a nagyszerű műsoron kívül, amely 8 és fél órakor kezdődik, éjféltkor értékes tárgyakat sorolnak ki. Belépődíj 25 dinár és a jegy egyszersmind sorsjegy is.

Slágerkották 2 és fél dinár. Tánccok, dalok stb. 10 darab 20 dinár. Mig a készlet tart. Siessen, mert elfogy! Mangoldnál.

A RSK Szilveszter-estélye. Az idei Szilveszter-estélyek rendezésében a Radnicski Sport-klub is kivészi részét. Az idei estély különösen nagy érdeklődésre számíthat, miután elsőrangú műkedvelői gárdával rendelkezik és ez alkalommal nagyszabású műsorról lép föl. Az estély a Dungszerzki-palotában lévő tágas helyiségben lesz megtartva. A szórakoztató műsor után tánc következnek, amelyhez a zenét egy elsőrangú szalózenekar szolgáltatja. Belépődíj 15 dinár.

Nagy műsoros Szilveszter-est a (Club) „Central”-kávéház összes termeiben a Kereskedelmi Alkalmazottak rendezésében.

Finom szőnyeg

nagyon olcsó árban kapható 2288

Riszić Djoka divatárú- és kézműárúüzletében

Olcsó karácsonyi vásár!

Férfi- és női fehérneműek, gallérok, harisnyák, puloverek, ridikülők, nyakkendők, zsebkendők és parfümök nagy választékban és logolesőbb árban 2288

Röhrich János-cégnél Vel. Becskerek. (Pányi-palota)

Becskerekiek királyi kitüntetése. Ófelsége a király Putnik Emil becskereki rendőralkapitányt és Vukasinovity Jován becskereki fogházfelügyelőt, szolgálati érdemeik elismeréséül, aranyéremmel tüntette ki.

A német színház nem jön Becskerekre. A december 25. és 26-ára hirdett német színlelőadás nem lesz meg, mert időközben az egész társulat Romániába utazott.

Katonai előléptetés. Ófelsége Alekszander király legutóbb kelt ukázával Grujity Novák szövetkezeti igazgatót és Pericsevity Mátót, a tartományi tanfelügyelőséghez beosztott főgimnáziumi tanárt tartalékos gyalogsági főhadnagyokká léptette elő.

Rádiósok figyelmébe. Konrath d. d. fiókja (Hojdek i drug), az ünnepek alatt permanens rádiószolgálatot tart, esetleg előforduló zavarok esetén szerelői azonnal rendelkezésre állanak. Telefon 75.

Már budapesti a divat is Becskerekben! Mióta Fölvincz budapesti díszokleveles mester a cipődivatot díktálja. Princeze Jelena 10. Telefon 240.

Uj vállalat Zágrebban. A világ-hírű stockholmi Koncerna Aktiebolaget Separator tényleges részvétele mellett hazai érdekeltségek részvénytársaságot alapítottak Zágrebban, amely az egész világon közzismert „Alfa-Separator” név alatt tejgazdasági berendezések eladásával fog foglalkozni. Ez évben volt 50 éve, hogy dr. de Laval svéd mérnök 1878-ban feltalálta az első separatorot. Ezen találmány ez idő elmúltával oly jónak bizonyult, hogy ma már az egész világon mindenütt jól be van vezetve. Legjobb bizonyíték erre az, hogy ma már 3.500.000 Alfa-Separator van használatban. Hazánkban néhány év óta élénkebb érdekeltséget venni észre a tejgazdaság fejlődésében. Bizonyos, hogy a vaj- és túrókészítmények készítésével a tejgazdaság még jobban fog fejlődni és nem sok idő fog elmulni, hogy agrár-államunk olyan helyzetbe jöjjön, hogy vajat fog exportálni, nem pedig, hogy tejtermékeket hozzon be, a mi sajnos eddig sok esetben megtörtént. Az ujonnan alapított társaság „Alfa d. d. separatori i strojevi za mljekarstvo” Zágreb, Boskovityeva ul. 46, amely Alfa-separátorok, tejgazdasági készülékek és az összes alkatrészek, amely ezen szakmabeli tárgyak eladásával foglalkozik, mindenkinek alkalmat nyújt, hogy a tejgazdaság racionális vezetéséhez szükséges gépezeteket és alkatrészeket magának beszerezhesse.

Karácsonyi ünnepeit a legkellémesebben a Szrpszka Krunában töltheti el, ahol Hevessy zenetanár kitűnő szalózenekarával állandóan hangversenyez. — Számos látogatást kér Toskov Péter kávé.

ALTERNO
műszaki vállalat Noviszád.
Becskereki fiókja
Alekszandrova ucca 10.
Telefon 110.
1789

Óriási karácsonyi vásár rádióban és villamos háztartási cikkekben.

Megszigorítják a sofőrvizsgákat. A beográdi tartomány területére ki-nevezett autóvizsgáló és sofőrvizsgáztató bizottság megkezdte a működését és első becskereki szemléjét december 27-ikén, csütörtökön tartja meg, mely alkalommal felülvizsgálja az összes becskereki, valamint a Becskerek és Novibecsej járási autókát és egyúttal megtartja a sofőrvizsgát azok részére, akik annak letételére jelentkeznek. A szemle és a sofőrvizsga a Karagyorgyev (Vásár) téren lesz és reggel nyolc órakor kezdődik. A bizottság elnöke dr. Zupkovity Pavle, a beográdi tartomány jogi referense, tagjai Popovity gépészmérnök, a munka-felügyelőség mérnöke és dr. Dimitrijevity Tihomir rendőrfőkapitány, mint közlekedési szakértő. Miután a minisztertanács egyöntetűen egységes díjszabást dolgozott ki az ország egész területére, Becskerekben is az autó- és sofőrvizsga díját eszerint számítják. Az autóvizsgát ára régebben 200-400 dinár volt, addig most hatvan dinárban van megállapítva. A sofőrvizsga díja 180 dinár. A minisztertanács egyidejűleg megállapította, hogy melyek a sofőrképesítés elnyerésének előfeltételei. A határozat szerint, sofőrvizsgára csak az jelentkezhetik, aki nagykorú, katonai kötelezettségének eleget tett, erkölcsi bizonyítvánnyal igazolja feddhetetlen előéletét, testileg-lelkileg egészséges és jól lát. A vizsga elméleti és gyakorlati részből áll és a minisztertanács rendelete az eddigienél szigorubb vizsgáztatást ír elő. Azok ellen, akik az autószemlélet elmulasztják, megindítják a kihágási eljárást és a büntetések is szigorubbak lesznek, mint eddig voltak.

Mi vonzza a tanulóijuságot Ljubinko Drndarszki „PRAVDA” könyv- és papírkereskedésébe? Az, hogy ott vásárolhatja legelőnyösebben könyveit, füzeteit, író- és rajzszerkezt, kottáit stb.

Szilveszter-estélyt rendez a Schwäbische sportegylet a Korona összes helyiségeiben. A zenét két zenekar szolgáltatja.

Sajtóper a kikindai állomás váróterme miatt. A becskereki törvényszék büntető tanácsa tegnap sajtóperert tüzött ki tárgyalásra. A vádlott Tolveth Oszkár bankigazgató, aki a „Neue Zeit” egyik régebbi számában „Kritikai megjegyzések” című cikkében azt írta a kikindai állomás váróterméről, hogy istállóhoz hasonló. A cikk e kitétele miatt az ügyesség eljárást indított Tolveth ellen, aki írásbeli védekezésében azt vitatta, hogy az igazat írta. A bíróság megállapította, hogy Tolveth külföldön tartózkodik és hogy a tárgyalásra szóló idézvényt át sem vette és ezért a tárgyalást elnapolta.

Jó árúnak nem kell reklám. Ha rossz cipők által elrontott labát rendbe akarja hozni, hordja csakis a világhírű Bally vagy Popper-cipőt. Liptay Dezső cipőáruház.

A legszebb szőrmék és prémek, a legnagyobb választékban, csakis Pálmai István bőrkereskedésében (Korona-szállóval szemben) szerezhetők be.

Gázol a vonat. A Jásatomityi (módosi) SHS—román határon szolgálatot teljesítő Paunescu százados tegnap inspekción utját végezte a határon és kocsijának őrzését egy határrőre bízta. A határrő nem tekintette ugylátszik túlságosan nagy lelkiismereti kérdésnek a kocsi őrzését és néhány percre magukra hagyta a lovakat. Ebben az időtáiban ért ide a Temesvárról Jásatomity felé igyekvő vonat, amelynek lárnjától megriadtak a lovak és örült iramban átgyekeztek a vasúti pályatesten. A vonat elkapta a kocsit és darabokra törte, az egyik lovat megölte, a másikat pedig súlyosan megsebesítette. A vonatvezető megállította a vonatot, de már késő volt. Megemléksere méltó, hogy a pályatesten, ezen a forgalmas határrészen két átjáró visz át és egyiken sincs sorompó. Jásatomity község emiatt már többször panaszt emelt, de kérelme eddig nem talált meghallgatásra.

Felgyújtotta a szénát, mert utjában volt. Prukli Jakab szecszenovói gazdálkodó gyújtogatással vádoltan került a becskereki törvényszék a vádlottak padjára, mert 1928 április 1-én felgyújtotta Radovansev Vója katonai önkéntes (dobrovoljác)

Vig Szilvesztere lesz az idén Becskereknek.

Becskerék, dec. 22.

Szilveszter estétől már nem vagyunk messzi, nyolc nap múlva elbucsuztatjuk az 6-évet, amelynek bucsuja az idén rendkívül élénknek ígérkezik. Alig van szórakozóhelye a városnak, ahol bálát nem rendeznének. A Kaszinóban a Kaszinó-társulat, a Vojvodina (Rózsa) kávéházban ugyanez a gárda, a Centrálban a Radnicski Sportegyesület, a Koronában pedig a Schwäbische sportegyesület rendez táncmulatságot. A becskereki újságírók Szilveszterest a Szokol-házban lesz és előreláthatólag óriási sikerű estéllyel teszi színesebbé az 6-év bucsuztatóját. Az újságírók báljai mindig ötletesek és hangulatosak voltak, az idei szilveszteri mulatságra azonban valószínűleg kitettek magukért — mint mondani szokás, a toll munkásai. Céljuk, hogy kedélyes és állandó derűtségben tartott táncmulatsággal lepiék meg a közönséget és ezért elhatározták, hogy a farsangi hangulatnak megfelelően állítják össze a mulatság egész programját.

A mulatság a Szokol-házban lesz, amelyet teljesen átalakítanak erre a célra. A hatalmas teremben virágokkal és szőnyegekkel gazdagon díszített páholyokat emelnek, úgy hogy a bál minden résztvevője kényelmesen és emellett közvetlen közlekedéssel szemlélheti és állandóan látja a táncot.

Vukovity T. Dragoljub ezredes, helyőrségi parancsnok a becskereki újságírók tiszteletteljes kérelmére lemondta a tisztibálát, amelynek megtartásáról szó esett és előzőeken az újságírók rendelkezésére bocsájtotta a katonazenét.

A meghívókat szétküldte a ren-

szénáját. Prunkli a szombati tárgyaláson azzal védekezett, hogy a szénát Radovansev a többször, sürgetésére sem szállította el és a már elpusztult, hasznavehetetlen szénát azzal gyújtotta fel, hogy a dobrovoljácot kártalanítani fogja. A bíróság csupán idegen vagyon rongálásban mondotta ki bűnösnek és ezért nyolcszáz dinár pénzbüntetésre ítélte.

Félreértett üzenetért a vádlottak padján. Derűs jelenetekben bővelkedő tárgyalást tartott szombaton délelőtt a becskereki törvényszék büntető tanácsa. A vádlott Tomasev Szvetozár kikindai földmives volt, aki 1925 június 23-án Melencin a Ruzsanda-fürdő területén súlyosan megverte Pavlov Velinka kikindai asszonyt. Tomasev a tárgyaláson előadta, hogy Pavlov férje neki jó ismerőse és amikor elutazott Melencinre, hogy az ott üdülő feleségét meglátogassa, Pavlov a lelkére kötötte, hogy verje meg a feleségét, mert már két hete nem írt levelet. Én komolyra vettem Pavlov megbízatását és amugy igazából elvertem, de Pavlov később azt vitatta, hogy tréfás értelemben mondotta az üzenetet. A bíróság is úgy értelmezte, ahogy Pavlov és bűnösnek

dezőség, de mivel nem állott a rendelkezésére megfelelő névsor, könnyen megeshetik, hogy egyik-másik család tévedésből nem kapott meghívót. Ezeket kérjük, hogy reklamációikkal keressék fel a Torontál szerkesztőségét, vagy Nikovity Milos járásbíró (járásbírószék 13. számú szoba, a délutáni órákban). A közönséget kérjük, hogy a meghívókat hozza magával, mert a jelmezesek csakis meghívók ellenében bocsájtanak be. Az elkerülhetetlen ellenőrzést egy külön helyiségben, a legnagyobb díszkréció megőrzése mellett Ignijity Szlavkó és dr. Mara Jenő fogja végezni.

Az álarc és jelmez nem kötelező, de szívesen látják az újságírók, ha minél számosabban jelmezben, vagy legalább álarcban jelennek meg. A bál kilenc órakor kezdődik és az általános táncot megelőzően, a maszkok felvonulnak, majd hatalmas kört képeznek és megkezdődik a sorsjegytánc. Minden hölgy számot kap, amelyet feltűz, a számok másodpéldányát pedig a bejáratnál a férfiak veszik át és a kör felállása után, minden férfi megkeresi a táncosát. A három perces sorsjegytánc után következik a mulatság fordulatokban gazdag rulletánc, Monte Carló után szabadon. Éjfélkor bevonul a Blöff-cirkusz, a világ egyik legnagyobb látványosság, amelynek előadását egy szenzációs esemény, „Hogyan készül a film Hollywoodban” címen követi, amely betekintést enged Hollywood titkos világába. Nagy érdeklődésre tarthatnak számot az aktuális strófák, amelyek Becskerék arany- és ezüstifjait éneklék meg. Még számos meglepetés teszi gazdaggá és színessé a bálát, amely bizonyára sokáig maradandó emléke lesz mindazoknak, akik a mulatságon részt vesznek.

mondotta ki a tréfás gazdálkodót, akit az enyhítő körülmények figyelembe vételével ezer dinár fő és 300 dinár mellékbüntetésre ítélte.

Kétszázhuszonnyolcezer magyar szavazatot adtak le Erdélyben. Bukarestből jelentik: A végső hivatalos jelentések szerint a kormány-párt összesen 349 mandátumhoz jutott, de ebből lemegy a kormánylistákon szerepelt németek, cionisták, szociáldemokraták és független újságírók csoportja, hogy magának a kormánynak összesen 321 mandátuma maradjon. Az összeszámítás szerint az egész országban 2 millió 840 ezer szavazatot adtak le, tehát többet, mint a tavalyi szavazásoknál. Ebből a kormánypárt 77.76 százalékot kapott. A magyar-párt a három abszolút többségű székely megyén kívül 176 ezer szavazatot, vagyis 6.02 százalékot kapott. Ha hozzászámítjuk a székely megyéket is, akkor a magyar-párt szavazatainak összege 228 ezer 093, vagyis mintegy 9-10 százalék.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS. Boldogult férjem, néhai dr. Resch Ferenc noviszádi ügyvéd, 1926-ban 50.000 dinárra biztosította életét a „PHÖNIX” bécsi biztosító-társaságnál, igazgatóság az SHS királyság területére Beogradban.

Miután férjem 1927 júliusában meghalt, a biztosítási üzlet likvidálása és a biztosított összeg kifizetése végett a „PHÖNIX” biztosító-társasághoz fordultam.

A „Phönix” biztosító-társaság igényemet igazságosan megállapította és a teljes biztosított összeget kifizette.

A „Phönix” biztosító-társaságnak ezen elismerésemért eljárása arra késztet engem, hogy a nevezett társaságot tölem telhetőleg a legmelegebben ajánlom mindazoknak, akik családiük jövőjéről gondoskodni akarnak.

Noviszád, 1928 július hó. — Özv. dr. Resch Ferencné.

MÉRNÖKISKOLA Altenburg Thür.
Gépgyártás. — Elektrotechnika.
Automobil- és repülőgépgyártás.
Prospektus ingyen.

rekedtség, hurut ellen
biztos segélyt nyújtanak
Kaiser
mellkaramelljei

Kaphatók gyógyszerárakban, drog és ott, ahol megfelelő hirdetmények láthatók.

TUNGSRAM rádiókészülék az utólérhetetlen világmárka.
Képviselet: 2196
báriumlámpa **VOLTA Rt.**
VELIKI BECSKEREK.

A keresztény világ legszentebb ünnepe.

A karácsonyfa eredete. — Karácsonyi szokások.

Az egész világon kigyulladnak ilyenkor a karácsonyfa lángjai és kigyulladnak a szeretet, a béke, az emberiség tüzei a szívekben. A sok küzködő, egész esztendőben loholó ember családja körében a fényes karácsonyfa alatt elfelejt a mindennapi élet fáradalmait és szenvedéseit s tiszta szívből örül gyermekeinek. Szeretet költözik a szívébe és megbékélés.

A karácsonyt a gyermekek ünnepeként is mondják, akik egy éven át várják a jó Jézuskát, aki elárasztja őket ajándékokkal. A karácsony azonban nemcsak a szülők és gyermekek ünnepe, de ünnepe az emberiségnek, a jótékonyaságnak is. A karácsonyfa fénye nemcsak a családoknál lobog fel, hanem az árvák intézeteiben, a nyomorék gyermekek iskolájában, a család-talan koldusok menhelyein, a tébolydákban, kórházakban és hajléktalanok házában is, ahol az emberszeretet hordja össze az ajándékokat, hogy legalább ezen az egy napon élvezzék a betegek, a szerencsétlenek is a szeretet örömeit.

A keresztény világ Krisztus születésének emléknapját üli ezen a napon. A karácsony azonban sokkal ősbibliai keletű a kereszténységénél is. A régi rómaiak és a pogányok az év végét és az újév kezdetét ünnepezték a karácsonyban és azt tartották, hogy a szent estén meg lehet érteni az állatok szavát. Nagy kurtólással, zajongással, ostordurrogatásokkal ünnepelték az elmúlt év távozását és az ujesztendő megszületését.

A régi keresztények színjátékokat mutattak be ilyenkor, amelyek a nagy ünnepekre vonatkozó bibliai történeteket tették érzékelhetővé. Valóságos drámákat játszottak el a mise keretében, amely darabok lassankint kiszorultak a templomból.

Ma az egész világon a karácsonyt megelőző szent estén karácsonyfa-kat állítanak. Ez a szokás azonban nem is olyan régi, mint amilyennek az ember hinné. Magyarországra, Budapestre egy osztrák bárónó vitte be ezt a szokást 1825-ben és csak később terjedt el országszerte. Nem sokkal azelőtt honosította meg Bécsben egy Anshütz nevű német színész, aki Strassburgban látott először ilyen karácsonyfa-t, amely papírrózsákkal, almával, aranyfüsttel, cukrokkal volt díszítve, és a melyen kis gyertyácskák világoltak. Amerikában, a nagyvárosok fő-uccáin és főterein ma is sokemeletes magasságu, hatalmas karácsonyfa-kat állítanak fel és alatta megvendégelnek mindenkit, aki arra téved, hogy azoknak is legyen örömük, akik elhagyták, akiknek senkiük sincs ott az idegenben. Ugyancsak Amerikában, Newyorkban a múlt évben karácsony hetében hetven millió dollárt váltottak be aranyra a bankokban, hogy ily aranyakkal ajándékozzák meg a szegény gyerekeket.

Angliában az a szokás, hogy a hatalmas urak karácsony estére asztalukhoz ültetik cselédeiket és azoknak családtagjait, megtraktálják őket minden jóval és ilyenkor a grófkisasszonyok — szolgálják ki az öreg kocsisokat, béreseket, szakácsokat és más cselédeket. Egy

utazó elbeszélte, hogy a nagy tengeri gőzöskön karácsonyfa-kat állítanak fel és az asztalfőn nem a kapitány ül, hanem a legöregebb matróz, kirakják a karácsonyfa köré a hajósok családtagjainak, feleségeinek, gyermekeinek arcképeit és az öreg, keményszívű, vihar-edzett tengerész hangos sírásra fakadnak, mert családtagjaik jutnak eszükbe, akik távol tőlük ünneplik a karácsonyt.

A skandináv államokban társaságok alakulnak, amelyek kikutatják, hogy kik azok a szegény emberek, akiknek nem jut ilyenkor ajándékra, felruhazzák és játékokkal látják el ezeket, hogy ezen az estén ott éppen olyan boldog legyen minden szegény gyerek, mint amilyen öröm éri a gazdagokat. Olvassuk, hogy Rómában a királyi család tagjai tavaly a karácsonyestét azoknak az árváknak ünnepélyén töltötték, akiknek apjuk a harctéren maradt, s úgy viselkedtek ott, mintha ők, a királyi ház tagjai, lennének ezeknek az árváknak édes szülei.

A nagy háboru harmadik évében, amikor a legembertelenebb harcok folytak, karácsonyeste beszüntették a tüzelést az orosz katonák s tisztjeik parancsa ellenére ajándékokat vittek a német, osztrák és magyar ellenség lövészárkaiba, mondván, hogy nem lehet öldöklés akkor, amikor karácsonyestét ünnepli az ember és ugyanazok a katonák, akik előtte való napon még gyilkos sortüzeket adtak és adtak a következő napon is, ez estére megcsinálták — mint ők mondták: — a Krisztus békéjét.

Béke hát velünk is. Szeressük egymást. Lakja meg szívünket a megértés, az emberiség. Örüljön mindenki a maga kis vagy nagy örömeinek, felejtse bánatát, pihenjen meg és gondoljon arra, hogy a mások megbecsülése, a mások bajainak megértése teszi emberré az embert és hogy kell egy napnak lenni, amikor egyforma a boldogság palotában és konyhában. Jusson eszünkbe annak a francia királynak a példája, aki karácsony este levelet írt mindazoknak, akiket egész esztendőben megbántott, bocsánatukat kérte; akiknek kárt okozott, azoknak kárát megtérítette, reparálni próbált minden rosszat, amit egész esztendőben elkövetett és azt fogadta, hogy a következő évben olyan életet próbál élni, hogy karácsonykor ne legyen szüksége bocsánatkérésekre, kárjótételekre és az volt a jelszava, hogy bár úgy élnének az emberek egész évben, mint amilyen életre tesznek fogadalmat karácsonynak szent estéjén.

Tükör-

borító műhely.

Toilett, szekrény, kézi, egyszerű cselézt tükröket készít, rongált és vakult tükrök javítását és üvegiszoló munkát vállal mérésékel áron 2344

DROBAC SZIMA

Vel. Beoskere, (a szerb templom mellett).

A tudós.

Irta: Borsodi Lajos.

1.

A nagy munka elkészült. Az öreg tudós szinte cirógatta szemével az utolsó, sűrűn teleirt oldalt. Egy élet munkája után tette ma az utolsó pontot. Az egyptológiai, évtizedeken át tartó szorgos kutatások után, új alapokra fektette, járt a Nilus medencéje táján, bebarangolta a külföld híres könyvtárait, hónapokon át titkos hieroglifák fölé hajolt, muzeumok ünnepi csendjében elvonult előtte a régmúlt sok-sok elevenen mozgó árnyképe. Iróasztalán lázas kézzel, szagztatott vonásokkal irt értékes adatok, apró papírdarabokra dobva, halmozódtak szerte-széjjel: ezekből állította össze, égő szemmel, feszülő idegekkel, gyorsan rohanó órák teremtő hangulatában a nagy művet.

Most végre készen volt. A boldogság zenéje estéje hajolt az öreg ur fölé. Mégis valami könnyű fáradtság kötötte le tagjait lágy selyemfonalakkal és lomha gondolatok báránnyelű felhői indultak meg benne utjukra. Világhír... sugta az egyik és tovaszállt. Egy élet elmúlt... rebegte a másik és nyomában, lassan gomolygó ködkeretekben halvány képek szakadtak ki a multból. Az asszony... Régen meghalt... Vilma, a leánya... Idegenek nevelték, mialatt őt eljegyezte, lekötötte, rabul eitette a tudomány. És elébe szökött megint a holnap. Nobel-díj... Ott áll a svéd király előtt... Az elképzelés gyöngéd mosolya oldotta fel ajkait.

Szivarra gyújtott. Tudata alatt bizonytalan képben tükröződött az ablak mögötti esti ucca. Esik a hó, sűrű, nagy pelyhek mint huncut uccagyerekek kergetik egymást. A szobában örök panaszkodással duruzsol a kályha. Játékos ujjal az álmom ott babrál a szempillája körül. Az öreg ur hátrahanyatlik a székből, keze az asztalra tétovázik, a szivarfüst mint foszladozó takaró, reáborul.

Az asztali óra unottan ketyeg belé az éccakába.

2.

Rettenetes lármára ébredt. Valaki a karjánál fogva kirántotta a székből, többen vonszolták kifelé, a szobában rohanó füst áradt, lángok csaptak fel és kavargott bizonytalan irányok felé, éles, ijedt hangok süvítették körötte. Tűz van, menekülni, — hangzott összevissza a szobában, fehér, izgatott karok villantak meg a fekete füstben, székeket döntöttek fel, az íróasztal körül a láng kajánul sziszegett mint a kigyó és az egyik sarok táján recsegeve hullott valami a földre.

Az öreg urat kivitték a folyosóra. Ott állott nekitámaszkodva a falnak és nézte értelmetlen arccal, üres, üveges tekintettel az égő szobát, a siető embereket, ezt a különös, vad hajsztát, amely hirtelen körülvette. És amint az eszmélés első szikrája felébredt benne, két karját eszelősen előre nyújtotta és az ajka, mint a süketnémaé, hangtalanul tátogott: Ég! Ég! — Valaki elrohant mellette: Nincs baj, csak szobatiiz, — kiáltotta feléje, de az öreg tudós nem hallott semmit és tehetetlen, ajkkal hörögte: Ég! Ég!

És lassan felvirradt benne a rémes valóság: vége, mindennek vége. Egy pillanatra gyöngye reménylobbant: talán megmentették a jegyzet-

teket, talán lehetne megint előről... De a könyörületes vigasz nyomban össze is omlott, odabenn kirobbanó vizsugarak sísteregtek és az öreg tudós szívére még keményebb ököllel sújtott rá a végzetes ítélet: vége, vége!

Behunyta a szemét, fejét, amelyben most már robajos, zúgó, örült gondolatok taposták egymást, kimerülten hátra vetette a falkat. Egy kar siklott a karjába. Összerázkódott. Fiatal leány állt előtte, derűsen szöke hajjal és két komoly, meleg szeméből nyugtalan részvét sütött a szemére. Vilma, a leánya... Egy percig idegenül nézte ezt a világitó szökeséget, ezt a mélybe látó, kutató szemet... A leányom — csengett fel újra benne, mintha csak most, a rémületnek ebben a tragikus pillanatában találta volna meg gyermekét. És reszkető ujjakkal megtapogatta ezt a rózsás arcot, az ujjá fölfelé imbolygott a homlok felé, belesüppedt a haj fénylő selymébe... Milyen különös — mondta magában — ez a viruló élet az én leányom... És fojtott hangon, a melyben valami távolról jött csodálkozás reszketett, kérdezte:

— Hol voltál eddig?

De a feleletet már nem hallotta. A leány gyöngéden végigvezette apját a folyosón, üvegajtót nyitott ki, világot gyújtott a szobában és az öreg urat karosszékebe ültette. Aztán föléje hajolt és lágy hangon mondotta:

— Légy erős, apám!

Az öreg tudósban halkán visszhangzott a szó: Légy erős, apám! Homályos tudata világozásért erőlködött, még mindig csak nézte idegenül, zavaros érzéssel, ezt a fiatal arcot, amely ott tűz előtte, nézte a gyermekét, akit most érzett először a szíve közelében.

— Mingyárt jövök, apám — mondta a leány és kisetett a szobából. Az öreg ur feje gépiesen fordult utána.

3.

Magára maradt. A zárt üvegajtón át egy-egy éles hangfóslány szűrődött be a szobába. Sietős, kemény lépések zaja jött közelebb, majd elveszett megint. Nehéz tárgyakat vonszoltak a folyosón, valaki felsikoltott, aztán egyszerre sok hang keverődött össze zavaros lármává. Utána mintha a zaj kissé elhalkult volna...

Az öreg tudós merev szemmel tekintett maga elé. Már zavartalan iramban pergett le előtte egy összeomlott élet filmje. Nincs tovább. Mintha nem is egész élete műve, hanem a saját, élő teste veszett volna el ezekben a gyilkos lángokban. Minden vágya, minden reménye, szent, nagy hivatása elpusztult örökre. Ezeknek az ellobbant betűknek adta oda fiatalságát, ezeké, csak ezeké volt minden szeretete, minden érzése. És ennek az ihletes munkának lázas robotjában a háta meggörnyedt és arcán minden elszálló év mély rovással jelezte, hogy itt volt... Hatvanöt esztendő van mögötte — és előtte... Az öreg tudós e percben tisztán érezte, hogy előtte már csak a halál van, a halál, amely egyik karjával már szinte átölelte.

Reszketeg kézzel a zsebébe nyult. Még abból az időből, amikor messze világokat járt, állandóan revolvert

hordott magával, amely szinte megszokásból, emlékként maradt nála. Sietve akart végezni magával, mielőtt még valaki benyit. Valaki... a leánya...

A leánya... A szó hirtelen átzengett rajta és a fekete reménytelenség e pillanatában vergődő gondolata éles vonásokkal elébe rajzolta a sudár leányt, fénylő, részvétet hintő szemével, finom rózsákat termő arcával, a gyermeket, akit eddig nem ismert és aki — mintha

érces harang kongáná benne a szót: — az övé, az övé!

Könnyű közelgő lépések zaja hallatszott a folyosóról.

Az ajtóban már ott állt a leány, mosolyogva, üdén, fiatalon.

A tudós ügyetlen, öreges mozdulattal a zsebébe rejtette a revolvert. Aztán felállt és különös, bánatos mosollyal, mintha most ejtené ki először a szót, sugta a leány felé:

— Vilám... Kislányom!...

A házasságok — nem az égből köttetnek.

Hogyan mondják ki a boldogító igent. — Körutazás a házasság révében.

Becskerék, dec. 24.

A komor, bérkaszánya külsejű, ódon városháza udvari részében egyszerű, két szobából álló irodahelyiségben működik a leányalmok központja, a gondolatban oly sokszor elképzelt, kiszínesített állami anyakönyvi hivatal. Külseje nem árulja el, hogy falai között mennyi fiatal szív dobban össze és hány boldogító igen hangzik el, táblájáról is elmaradt az átdöfött szív és Amorkát sem rajzolták fel a felírás fehér papírlapjára és csupán az öreg, fáradt betűk jelzik, amelyre fásultan tan mutat rá a kivénült szolga, hogy itt esküsznek egymásnak hűséget a fiatalok a polgári rend törvényei szerint.

Az irodában hárman vannak és mindegyikük más rovatot vezet. Egyikük a születéseket jegyzi be, a másik csak a házasságokkal törődik, a harmadik birodalma a halál. Három kisasszony tartja kezét Becskerek pulzusán, ha először indul meg benne a vér keringése, a Születés kisasszonya veszi kezelésbe, ha rendellenesen lüktet, a Házasság kisasszonya az orvosa és ha utolsót ütött az élete órája, a Halál kisasszonya parentália el a számok és adatok fekete könnyes betűivel.

Régebben a nő volt ideges, most a férfi.

Ezen a téren is megváltozott a világ — mondja elgondolkozva Pokretz János. Régebben, a háboru előtt, a nő volt az idegesebb, a férfi a nyugodtabb — most fordítva van, mint általában minden ebben az öreg világban, a nő a nyugodtabb, a férfi az ideges. Vannak eseteim, a mikor a nő direkt flegmatikusan viselkedik, míg

a férfi dadog idegességében és remegő kezekkel írja alá a nevét.

Volt egy esetem, amikor a férfi idegességében elfelejtette a nevét és percekig tartott, míg annyira össze tudta magát szedni, hogy aláírja a jegyzőkönyvet.

Az idegesség legtöbbször az aláírásban nyilvánul meg.

A férfi kapkod és türelmetlen. Szeretne mielőbb tullelni rajta és legtöbbször a vonalon jóval alul, vagy jóval felül írja alá a nevét, a melyből gyakran kihagy egy betűt. (Ez az új férj első kimaradása).

A nő pontosan betartja a sort.

Nyugodt és fölényes, (ahogy férfihez illik) nem hiába, mert a férfi már aláírta a szentenciát. A nő

direkt kiélvezi a percet.

A második szobában Pokretz János állami anyakönyvvezető, a hivatal főnöke ül. Egyszerű íróasztal, könyvespolc barátságos, világos szobában, — a házasság boldog révének a kikötője. Az anyakönyvvezetőt éppen hivatalos aktus közben leptük meg, amint hivatalosan is összehasonlalta azokat, akiket a sors — mint mondani szokás — egymásnak, vagy egymás ellen teremtett.

Rövidesen elkészül a jegyzőkönyv is, az anyakönyvvezető felolvassa, majd emelkedett hangon kihirdeti a megfellebbezhetetlen ítéletet: „En tehát Önöket, egybehangzó kijelentésük alapján, a törvény értelmében házastársaknak nyilvánítom, egyben figyelmeztetem Önöket, hogy ezzel még vallási köteleességeiknek nem tettek eleget”.

Néhány perc múlva magunkra maradtunk és megkérem Pokretz János anyakönyvvezetőt, mondja el, hogyan viselkedik a házasságkötés polgári szertartása alatt a nő és hogyan a férfi. Érezzük, hogy kissé fogas kérdést adtunk fel, de Pokretz, a sok házasság közvetlen szemtanúja, otthon érzi magát a házasságkötés szakmájában. Szívesen beszél mások házasságkötéséről.

Rajzol, círáz, nyalka bajszos, kaligrafikus betűket ír, maradandót akar alkotni és a neve mellé, himzés mintának beillő vonalat kacskaringóz. Valósággal beleéli magát a szerepbe, amelynek eljátszására éveket várt és őszintén sajnálja, hogy e perc nem tartott tovább a közönséges percnél, hogy nem nyujthatta a betűket, hogy nem rajzolhatott a neve mellé szíveket, vagy esetleg négylevelű lóherét.

Ha a nő rábeszélésnek engedve köt házasságot, ez már megnyilatkozik a polgári házasságkötésnél. Olyan az arca a gyakorlott anyakönyvvezető részére, mint egy érzékeny lemez, amely minden lehető nyilatkozásra reagál és reflexíve kifejezi a benső érzelmeket. A nő ilyenkor rossz színész,

magatartása elárulja, hogy az érdek láncolja a férjhez, akit esetleg utál, talán gyűlöl, vagy akizhez a legjobb esetben közömbös.

A férfi már jobb színész. Leplezi, takarja érzelmeit, láthatóan küzd magával, de közömböset játszik és

csak az aláírásnál árulja el magát.

Dühös olvashatatlansággal firkantja alá — az anyakönyvvezető minden figyelmeztetése dacára — a

nevét és bizonyára úgy gondolja, hogy „így legalább letagadhatom a kezem írását”.

Akik jelekkel játszódnak le a házasságot.

Vannak gyakorlott házassulók, ezek legtöbbször szórakozott emberek. Nemrégiben kötött hetedszer házasságot egy ma már fiatalnak nem nevezhető tisztviselő. Fordítva vette kezébe a tollat, bemártotta a hamutartóba és rendkívül meglepődött, hogy nem tudja aláírni a nevét.

Sok baj van a süketekkel. — a multkor például haza kellett küldeni egy vőlegényt a hallócsővéért

Házasságok, amelyek soha sem köttetnek meg.

Előfordult már, hogy a leendő házasságok az ajtó előtt vesznek össze és be sem jönnek már az anyakönyvi hivatalba, mások viszont még a küszöbön is póthozományról tárgyalnak és csak akkor hajlandók belépni a hivatalba, ha erre nézve komoly ígéretet kapnak az apósjeleltől. A multkor egy gazdag földbirtokos család adta férjhez a leányát és az ajtónál még öt pótszefkeint kellett ígérni a vőlegénynek,

Tiltakozom a házasság ellen...

Néhány hónapja történt, hogy a házasságkötési aktus végzése közben kopogás nélkül berohant egy zilált haju, feldúlt arcú, kalap nélküli idősebb ur.

— Ennek a könnyelmű, életunt fiatalembernek vagyok az édesapja — kiáltotta magából kikelve — és tiltakozom a házasság ellen.

A menyasszony ájultan esett a tanuk karjaiba, a vőlegény sápadtan kapkodott levegő után.

Az anyakönyvvezető kiállott már nagyobb viharokat is, megnyugtattam a bőséges apát, hogy tilalma nem lehet házassági akadály, mert a fiatalok, nagykorúak.

Megtörtént, hogy amikor feladtam a nagy kérdést, a vőlegény igent mondott, de a fejét rázza.

Kijózanodás — házasságbontással.

A multkor nagy lármával nyitott be egy házasulandó pár. A menyasszony hozta a férjfelöltöt, aki alig állt a lábán és csak úgy dült belőle a pálinka szaga. Hazaküldtem őket. Másnap kisírt szemmel állított be hozzám a menyasszony — vőlegénye kijózanodott a szerelméből.

Nemrégiben történt, hogy a menyasszony megjelent, de a vőlegény késett. Vártunk egy negyed órát, félórát, háromnegyed órát. A menyasszony homlokán sulyos gyöngyszemek csillogtak meg és ajka már-már sirásra görbült, amikor felnyitott az ajtó. Egy szolga volt és névjegyet nyujtott át a következő szöveggel:

— „Ne várjatok, meg gondoltam a dolgot”.

Megtörtént, hogy a legkritikusabb pillanatban kirohant a menyasszony.

— Egy percre édesem, egy pillanatra kedves anyakönyvvezető ur — nyugtatott meg bennünket anygali mosollyal — és többé nem láttuk viszont.

Már a házasságkötésnél kezdik.

Rengeteg házassági babona is járja a fiatalok között. Így például mindennapos dolog, hogy a házasságkötésnél egymás lábára hágnak, mert az állítólag szerencsét hoz, ha abban a pillanatban történik, amikor a nagy igen-t rebegik el.

Az analabéták aránylag nyugodtak, ők keresztet vetnek az egészre.

— de

még körülményesebb a házasságkötés a süketnémákkal, amikor az egész aktust jelbeszéddel kell elmagyarázni.

Ilyenkor jelekkel kell megkérdezni tőlük, hogy akarnak-e házasságot kötni. Legtöbbször maguk sietnek a segítségemre és szerelmesen egymásra borulva jelzik, hogy ők egybekelni kívánnak.

különbön visszafordult volna.

Megtörtént, hogy amikor felteszem a kérdést, hogy kíván-e házasságot kötni az itt jelenlévő X. Y. hölgygel, a vőlegény legnagyobb megdöbbenésemre, határozott hangon így felelt:

Nem!

— És miért nem? — kérdeztem meglepetten.

Mert meg gondoltam magam.

— Miért rázza a fejét? — kérdelem. — Kérem ez nálunk Délszerbiában így szokás.

Egy más alkalommal a kérdezt nemán hallgatott.

— Miért nem beszél? — szóló rá a vőlegényre.

— Kérem kiélvezem a pillanatot. Erélyesen összeszidtam a tréfáskedvű vőlegényt, mire megszeppent és nagyon tisztességesen viselkedett.

Más eset alkalmával, amikor a vőlegény ismét mélységesen hallgatott, kérdésemre a világ legtermészetesebb hangján ezt felelte:

— Miért tetszik ilyeneket kérdezni?! Természetes, hogy el akarom venni ezt a nőt, különben ide sem jövök!

Fiatal anyakönyvvezető koromban történt — mondja Pokretz — hogy a menyasszony esketés alatt felszíszent és fájdalomában valósággal elkékkült.

— Mi történt?! — kiáltottam fel ijedten.

— Semmi kérem, semmi! — felelte a menyasszony kipirultan — a Pali szerencsét kívánt.

A menyasszony rendszerint idősebb a vőlegénynél.

Hogy milyen életkorúak a házasulók?

— A férfi és a nő ujabban legtöbbször egykoru. Parasztoknál 18—19 éves. A háboru óta sok az olyan házasság, amelynél a nő jóval idősebb a férfinél. Nemrégiben egy 23 éves fiatalember egy 65 éves tisztességes matrónának esküdtött örök hűséget.

Gyakori a tíz-tizenöt éves korkülönbség, ami régebben ritka jelenség volt. A házasulandók életkora átlagosan nőknél 18—22 év, férfiaknál 22—24 év.

Alig hogy az érdekes beszélgetést lefolytattuk, benyitott egy jegyzőpár. Beiratkozni jöttek. És Pokretz János hivatalos mosollyal kitöltötte az 1143-as számú nyomtatvány-mintát. Az ő számára a házasság csak egy kitöltött blanketta. Könyvü neki. **Kelemen János.**

Mióta laknak magyarok a Bánságban?

Olyan ez a Bánság, mint egy gyönyörű perzsa szőnyeg — mondja dr. Jakabffy Elemér, a „Magyar Kisebbség” szerkesztője.

Lugos, dec. 24.

Szinte kiűt a lugosi Főútcán Jakabffy Elemér dr. hosszú fehér nemesi kuriája az egymásra torkolló kereskedőházak sorából. Nagy barna tölgykapu visz a házba s a reggeli ködben a kapuval szemközti irodahelyiségből két gépirókiaszszony sziluettje bontakozik elő. Az írógép egyhangú kattogása a serény munkát hirdeti, amellyel itt nagy áldozatok és nagy munka árán készült a „Magyar Kisebbség”, Jakabffy Elemér immár nemzetközi hírnévre szert tett folyóirata. Valahogy bizonytalanul jár az ember az udvarban, mert a kapun nem hirdeti még a legkisebb névjegy sem, hogy itt lakik Jakabffy Elemér dr. ügyvéd, országgyűlési képviselő, a romániai magyarság kimagasló egyénisége és a világ — legszerényebb embere.

Az udvaron éppen szembe jön velem. Sietős a lépte és sietős az utja, mert Jakabffy rendkívül elfoglalt ember. Most is magyar ügyben visz jöhírt valakinek. Az uccán beszélgetünk jövetelem céljáról, elkísérem és visszatérőben folytatódik, a mint következik.

Jakabffy nagyértékű fejtegetése és tudományos felkészültségi nyilatkozata arról, hogy mióta vannak magyarok a Bánságban és miképpen helyezkedtek itt el.

Az újságíró most már csak hü tolmácsa igyekszik lenni Jakabffy Elemérnek, aki ezernyi munkája közepette készséggel szakított magának időt arra, hogy a Torontál karácsonyi száma részére erről az érdekes kérdéssről beszéljen:

Olyan ez a mi Bánságunk, — kezdi — mint egy gyönyörű perzsa szőnyeg, amelyben a legkülönbözőbb színű szálakat csomózták egymás mellé. Kevés helye van a világnak, amely néprajzilag olyan tarka képet mutatna, mint a Bánság. Mert nemcsak, hogy románok, németek, szerbek, magyarok, bolgárok, tótok és más népfajok lakják, de a legkülönbözőbb helyekről vándoroltak ide és legkülönbözőbb kulturfelfogást, kulturértéket is képviselik.

Az első magyar családok a Bánságban.

Beszéljünk a magyarok szerepléséről a Bánságban.

Tény az, hogy a magyar honioglálás után jelentékeny számú magyar telepedett a Bánság vidékére, tény az is, mégpedig történelmi okmányokkal alátámasztva, hogy az Árpád-házi királyok, később az Anjouk alatt is szép számban éltek a magyarok a Bánságban.

de a török hódítás útját pusztulás, vér, romhalmas jelezte, üres falvak, néptelen városok maradtak utánuk és két századon át valóban nagyon kevés magyar lakta ezt a vidéket. De nem lakta más emberfajta sem, mert a török hódoltság megszűnése után a Bánságban készült összeírás szerint az 560 község közül 343 teljesen lakatlan volt. És ekkor megkezdődött a telepítés. Az osztrák császári kormány hozta a francia, német, román, szerb telepeseket, mert kellett a kézierő, amely újból életet varázsoljon a szármalasan ösztetiport Bánságba.

Majdán, Rábé, Torda, Törökbecse.

A tizennyolcadik század elején megkezdődik a magyarság visszatelepülése a Bánság áldásos, buza-termő rónáira és hatalmas erdősegei tövébe.

A magyarság visszatelepülésének első fázisában szegedvidéki kertészek jönnek Torontálba, akik megalakítják és virágzóvá teszik Magyar-majdán, Rábé, Klárafalva és Torontáltorda községeket. De sok magyar települ Törökbecsére és Törökkanizsára is.

A magyarságnak a Bánságba való fokozottabb visszatelepülése Mária Terézia uralkodásának idejére esik. Ebben az időben fejlődött ki intenzívebben a magyar vármegyei rendszer. A királyi kegy, Torontál, Temes, Krassó és Szörény megyék közigazgatási állásait nagyrészt elszegényedett idetelepülő magyar nemesekkel töltötte be. Birtokot, földet és egyéb javakat adományozott nekik és ebben az időben a Bánságba települő magyarság már a saját véréből való közigazgatási emberekkel és megyei vezetőkkel rendelkezett.

A vármegyei rendszer folytán a Bánságba került magyar nemesek maguk is élénk tevékenységet fej-

tettek ki a magyar kultúrának és magának a magyarságnak a Bánságban való meggyökeredzése érdekében.

Nagyrészt német leányokat vettek el feleségül, de a családjuk annyira magyar lett, hogy például ezek a felemás német családok a negyvennyolcas szabadságharc idején, szívvel-lélekkel és vérük feláldozásával siettek a magyar ügy szolgálatára. Tehát a visszatelepítések kivül a bánsági magyarság egy része ezen magyar alföldről idetelepített nemesek utódaiból rekrutálódik, akik családot alapítva, a bánsági magyarság erős bástyái.

De tartunk sorrendet a magyarok visszatelepítésében. A magyarságnak a Bánságba való fokozottabb visszatelepítése a tizennyolcadik század ötvenes éveire és a tizenkilencedik század elejére esik.

Csóka, Lukácsfalva és Töröktopolya.

Temesmegyében egymásután alakulnak a virágzó magyar telepes községek. Végvárról a német telepes családok elköltöztek és Békés, Csongrád megyéből százötven református familia jött helyükbe. A magyar telepítések körül Bachó kerületi biztos, Kiss Izsák, Karácsonyi Bogdan, Lázár Lukács, Buttler gróf

Háboruk, forradalmak és katasztrófák esztendejének a küszöbén.

Sötét jóslások 1929-re.

London, dec. 23.

Közvetlenül újév előtt — mint minden esztendőben — az idén is megjelenik a nagy londoni almanach, amelyben híres asztrológusok összeegyeztetett jóslatai alapján fel van állítva a következő esztendő prognosztikonja. Az 1929. év kilátásai nem valami kedvezőek. Az újévkor megjelenő almanach jóslataiból alább közlünk részleteket. Tessék kivágni, megőrizni és havonta ellenőrizni! Ime:

Január. A közel keleten új véres háború fog kitörni. — Angliában a királyi család egyik tagja meghal. — Mivel ez a hónap a Mars és a Saturnus konjunkciójának jegyében áll,

azokat a hajókat, amelyek ebben a hónapban a nyugati 30. fokon áthaladnak, tüz és hajótörés veszélyezteteti.

Február. Törökország és Görögország között komoly politikai konfliktus tör ki, amely talán háborúra is vezet. — Születés az angol királyi házban a hónap 12-ike körül. — Az Északamerikai Egyesült-Államok elnöke 10-ike körül komoly veszélyben fog forogni.

Március. Ez a hónap a Mars befolyása alatt áll. — Ugy

Kínában, mint Indiában sorozatos katasztrófák lesznek. —

Írország fővárosa, Dublin politikai tragédia színhelye lesz.

Április. Ebben a hónapban ugy Ausztriát, mint Japánt nagy nemzeti gyász éri. — Az egész világot ebben

a hónapban, főként az utolsó napokban

komoly forradalmi mozgalmak fenyegetik.

Május. Május hónapja csendben, események nélkül telik el.

Junius. Meg nem nevezett hadviselő felek között

borzalmas légi csata fog lefolyni.

Brüsszelben a belga királyi családban szerencsétlenség fog történni és ez hatását Németországban és Hollandiában is éreztetni fogja.

Julius. Számtalan repülőgép-baleset. — A jelenlegi angol kormány bukása.

Augusztus. Számtalan hajó- és vasuti katasztrófa a különböző országokban. —

Polgárháború Japánban.

— Forradalom Argentínában. — Ausztriát külföldi hatalom megszállja.

Szeptember. Irtózatossá válik Palesztinában, a zsidók valószínűleg fellázadnak az angolok ellen. — Rendkívül sok

földrengés, ciklon és árvíz.

Október. Egy uralkodó és egy híres generális halála. — Számos tudós és politikus is meghal ebben a hónapban.

November. Forradalom Németországban. — Angliában

csökken a munkanélküliség

és kezdetét veszi az ipari felendülés.

December. Igen sok ember pusztul el repülőgép-balesetek, hajótörés, gáz és tüz révén. — Egy királyi herceg árulás áldozata lesz.

szereznek érdemeket, akiknek egyrésze hazafias felbuzdulásból, más része pedig egyéni érdekektől indítva alkotják meg sorban a magyarság bánsági telepítésével Bakovár, Nagykövés, Lukácsfalva, Töröktopolya, Ujvár, Csóka, Kanizsamonostor és Egyházaskér telepesközségeket.

Az 1800-as évek első évtizedei a bánsági igazi magyar telepítések kora. Erre az időre esik nemcsak Temesmegyében újabb telepesközségek megalakulása, hanem Krassó és Szörény megyékbe is nagy számban települnek le magyarok. Ugyanerre az időre esik a temesmegyei Ótelek még ma is szinmagyar község újból való felépülése. Az építést kizárólag magyar telepések végezték. Ótelekre költöztek 1830 elején az ujvári magyar telepések is. Szegedvidéki magyar kertészek alapítják meg a temesi magyarság másik erős várát, a ma is virágzó Magyarszentmártont.

Együtt a munkában, közösen a harcban.

Ezután következtek az 1848-as nehéz és vérzivataros napok, a melyek természetesen fegyverbe szőlítottak mindenkit.

Csodás lapjai ezek a harcok a történelemnek, amikor a bánsági magyarsággal válltve küzdött a más itt élő, de idegen ajku lakosság is. A szabadságharc után elvértve akadt telepítés.

Közvetlen az 1867-iki kiegyezés után alakult meg Ötvösd, József-szállás és Keresztes magyar község. A Torontál-temesmegyei magyar telepítéseknek ezeketán fontosabb mozzanata már nincsen. A magyar kormány 1880-tól kezdve fog hozzá az intenzívebb telepítéshez és törvényben biztosított kedvezményekkel egymásután jönnek magyar telepések.

Nagyon rövid vázlatok ezek, akik itt elhangzottak a magyarság bánsági betelepüléséhez és visszaköltözéséhez. Tény az, hogy különösen az utóbbi félszázad magyar égisze alatt sok sváb család a Bánságban elmagyarosodott, de

kétségtelen történelmi tények igazolják, hogy téves az a fellogás, mintha a Bánságban csak elmagyarosodott magyarok élének. Mert itt már Árpád idejében szintizta magyarok laktak,

utóbb pedig a török uralom után — mint azt vázoltam — visszatelepültek.

Jakabffy Elemér dr. elhallgat. Be-fejezte érdekes témáját, amelynek kifejtésével történelmi tényeket sorakoztatott fel, hogy ebben a drága Bánságban voltak és vannak magyarok. A Bánságban, amely olyan mint egy gyönyörű perzsa szőnyeg, amelyben a legkülönbözőbb színű szálakat csomózták és varázslata az élet egymás mellé, hogy szinpompájukkal mégis egységes képet adjanak és így gyönyörködtessek az embert...

Grósz Dezső.

Nagyrabecsült megrendelőimnek és üzletbarátainknak 2346
kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánok
SCHÄFFER JÓZSEF
cipőkészítőmester, Vatrogaszna u. 9

Gordon sötét szemei.

Írta: Edgar Wallace.

Szünygi regény.

Fordította: Kovács Károly.

— Ez még két év előtt történt, Mr. Holt — mondotta — és igazán nem értem, mért hozakodik most megint elő ezzel a dologgal. A hatóságok annak idején teljesen tisztázták a szerepemet.

Larry elnevette magát és megveregette Fred vállát.

— Nos, erről beszélhetünk, de hát akárhogy is áll a dolog, most nem vagyok szolgálatban, Fred. Éppen uton vagyok, hogy egy kisit szórakozzam végre.

— Ugy-e nem Londonba készül? — kérdezte hirtelen Fred, gyors oldalpillantást vetve a detektívre.

— Nem, — mondotta Larry és látta, mint ül ki a megkönnyebbülés Fred arcára.

— Én magam ma éjjel kelek át a csatornán — mondta Fred könnyed társalgási hangon — és azt remélem, hogy együtt tesszük meg az utat.

— Nagyon sajnálom, hogy romba kell döntenem reményeid várát, — felelte Larry, — de én éppen az ellenkező irányba utazom. Nos, a viszontlátásra!

— Sok szerencsét! — szólott utána Fred, de az a pillantás, amelyet Larry után vetett, egyáltalán nem bizonyított jókívánságai őszintesége mellett.

Larry felment a szobájába, ahol komornyikja éppen ruháit keféltte és rakta ki az ágyra. Patrick Sunny már két éve állott szolgálatban és nagyon komoly ember volt. Amikor Larry belépett a szobába, még energikusabbá váltak mozdulatai, vadul keféltte a ruhákat, mintha csak azokat a lovakat csutakolná, melyek huszárévei alatt gondozása alatt állottak.

Larry lassan az ablakhoz ballagott és elmerült a Place de l'Opera forgalmának szemléletében.

— Sunny, — mondotta, — nem kell kikéfélned azokat a ruhákat. Csomagold be őket.

— Igenis uram! — válaszolta minden meglepetés nélkül Sunny.

— Monte Carlóba utazunk az éjjeli expresszrel.

— Valóban uram? — visszhangozta a komornyik, aki alkalmasint ugyanezt mondta volna akkor is, ha Larry annak a kívánságának adott volna kifejezést, hogy a Szahara kellős közepére vagy az Észak Sarkra utaznak.

— Monte Carlóba, Sunny, — ismételte meg Larry, — hat boldog, derűs hétre! Kezdd hát hozzá gyorsan a csomagoláshoz.

Larry azzal felvette a telefonkagylót és a menetjegyjelzőt kérte.

— Egy hálófülkét és egy elsőosztályú jegyet kérek Monte Carlóba a ma éjjeli expresszre. Monte Carlóba — ismételte meg hangosabban. — Nem... nem Calaisba. Eszem ágában sincs Angliába utazni... Köszönöm szépen.

Visszaakasztotta a kagylót a helyére és ismét komornyikja felé fordult.

— Nem szívesen beszélek veled, Sunny, — mondotta, — de hát valakivel mégis csak kell beszélgetnem. Déltre utazunk Sunny, a Cote d'Azurra, a virágok és boldogságok földjére, ahol a narancs terem... Szereted a narancsot Sunny?

— A diót elébe helyezem, uram, — felelte tiszteletteljesen a komor-

nyik, — de a gyümölcs, akármi fajta legyen is, nem az én esetem.

Larry elmosolyodott és leült az ágy szélére.

— Most mi is gonosztevők leszünk és elszedjük a más ember pénzét — mondotta, — ahelyett, hogy gaztettek után nyomoznánk. Hallani sem fogunk rablókról, váltóhamisítókról, csalókról és gyilkosokról Sunny. Hat hétig a dolce far niente aranyos napfényében fogunk fűródni.

— Azt a kártyajátékot én nem játszom, uram — felelte Sunny. — Én legszívesebben máriást játszom.

Larry kezébe vette az estilapot és lassan átlapozta oldalait. Alig néhány hír volt, amely foglalkozására emlékeztette volna: Lyonban kiraboltak egy bankot, Belgiumban revolveres rablók feltartóztattak egy postautómot, azután azonban váratlanul erre a kis hirre esett pillantása:

„A Temze rakodópartjának lépcsőin a londoni rendőrség egy holttestre bukkant, amelyről megállapították, hogy az Mr. Gordon Stuard, dúsgazdag kanadai milliomos. A rendőrség véleménye szerint valószínűleg öngyilkosságot követett el. Mr. Stuard este egy barátjával színházban volt és az egyik felvonásközben nyomtalanul eltűnt. Attól kezdve senki sem látta többé egészen addig, míg holttestére rá nem bukkantak. A vizsgálat nyomban megindult.”

Larry kétszer is elolvasta a rövid kis hírt és megborzongott.

— Az emberek általában nem szoktak egy szindarab két felvonása között kimenni a színházból és öngyilkosságot elkövetni... hacsak a szindarab nem nagyon unalmas — mondotta és az engedelmes Sunny nyomban ráfelelte:

— Nem, uram.

Larry eldobta az újságot.

— Sunny, rossz szokásokat kezdlek felszedni. Érdeklődni kezdek az örültségek iránt, így aztán megfigyeltem, hogy úgy hajtod össze nadrágjaimat, hogy a vasalás oldalra esik. Rajta, csomagold csak megint ki szépen őket.

Délutánját azzal töltötte, hogy megtette előkészületeit az utra és félhatkor éppen számláját fizette a portásfülkében, amikor egy uniformis boy lépett hozzá:

— Monsieur Holt? — kérdezte.

— Ugy hívnak, — felelte Larry és gyanakvóan nézett arra a kis papírosra, melyet a fiu kezében tartott.

— Sürgöny? — kérdezte. — Látni sem akarom!

Mindazonáltal elvette a táviratot és kétségbeesett fintorral olvasta:

„Nagyon sürgős stop. különleges rendőri szolgálat stop. szabadá tenni a vonalat stop. Larry holt grand hotel paris stop.”

„Nagyon sok gondot okoz stuart vizbefulása stop. az ügy szokatlan jeleket mutat stop. nagyon leköteleznél, ha azonnal hazajönnél és magad vennéd kezédbe a nyomozást.”

A detektívönök maga írta alá a táviratot és a Scotland Yard legnagyobb ura nemcsak felettese, hanem legjobb barátja is volt Larrynak.

— Mikorra leszünk Monte Carlóban, uram? — kérdezte Sunny, a mikor gazdája zsebébe gyűrte a táviratot.

— Körülbelül mához egy évre — jelentette ki Larry.

— Valóban uram? — kérdezte szárazon a megingathatatlan Sunny, udvarias érdeklődést tetetve. — Akkor bizony nagyon hosszú utazás lehet.

II. FEJEZET.

Sir John Hason.

„Hirtelen Fred” — akit egyébként Grogannak hívtak „becsületes” névén — nagyon meg volt sértve, mert azután, hogy a törvény és a rend egy tiszteletreméltó öre határozottan kijelentette előtte, hogy Monte Carlóba utazik, ugyanezt az előkelő urat a párizsi éjjeli expresszen találta amely mindkettőjüket Calais felé röpitette. Fred gondosan óvakodott attól, hogy találkozzék vele, de azért tisztában volt azzal, hogy Larry jól tudja, hogy ő is az expressz utasai között van.

Londonban, a Viktória pályaudvaron, Fred elsőnek sietett ki az állomás épületéből, miután szíve belsejében egyáltalán nem volt meggyőződve arról, vajjon azok az üzleti dolgok, amelyek Larryt Londonba szölyítik, nincsenek-e végeredményben mégis csak összefüggésben az ő tevékenységeivel. Larry látta Fred hátát eltűnni az embertömegben és most először mosolyodott el, amióta Párizsban beszélt a vonathoz.

— Vidd csak a poggyászt a lakásomra — mondotta Sunnynek —, én a Scotland Yardra megyek egyenesen. Lehet, hogy éjjelre már odahaza leszek, de az is lehet, hogy csak holnap este megyek haza.

— Készítem elő, uram, a frakkját? — kérdezte a hűséges komornyik, akit szemmeláthatólag csak az érdekelt, hogy gazdája mindig a legkifogástalanabban legyen öltözve. Sunny szemében a nap három szakaszra oszlott: a szürke ruha, az estélyi ruha és a pyjama idejére.

— Nem... igen... Csinálj különben, amit akarsz — mondotta gazdája.

— Igenis, uram — visszhangozta Sunny engedelmesen.

Larry egyenesen a Scotland Yardra hajtatott, de a bejutás nem ment a legsimábban, mert hosszú kontinentális tartózkodása után a rendőrök nem ismerték már meg. Végül azonban mégis csak bevezették abba az óriási terembe, amelyben London detektívönöke rezideált. Sir John Hason eléje sietett és és kitárt karokkal várta barátját.

— Drága Larrym — mondotta — el sem tudom mondani, milyen hálás vagyok neked, hogy mégis csak eljöttél. Hiába, ma is az a nagyszerű fickó vagy, aki barátságunk első napján! Bevallom, nem is vártam mást tőled és már be is rendeztettem számodra a negyvenhetes szobát és a Scotland Yard legnagyobb titkárnökjét rendeltem ki melléd szolgálattételre.

Sir John Hason és Larry Holt régi barátok voltak, egymás mellett ültek az iskola padjaiban és a két ember között olyan ragaszkodás és olyan szeretet szála szövődtek,

melyre kevés példa van az azonos foglalkozásuk között.

— Nem ismerem a negyvenhetes szobát — mondotta Larry kibujva felöltőjéből, — de boldog leszek, ha megismerkedem a Scotland Yard legügyesebb titkárnökjével. Hogy hívják?

— Miss Diana Wardnak — válaszolta Hason — és hat hónapig mellettem teljesített szolgálatot, így tapasztalatból mondhatom neked, hogy a legügyesebb és a legmegbízhatóbb gépirólány, akivel életemben dolgom akadt.

— Rendben van John, de remélem, nincsen olyan hangja, mint egy huszármesternek és nem szereti túlságosan a rágógumit?

— Nos, nem mondom, hogy valami feltűnő szépség lenne, de hát a külső végeredményben nem sokat számít — jegyezte meg Sir John szárazon. — Nos, ül le öreg pajtás, sok mondanivalóm van számodra. Természetesen erről a Stuart dologról van szó — kezdett elbeszélésebe a detektívönök, szívarral kínálva meg barátját. — Csak tegnap reggel jöttünk rá, hogy Stuart hallatlanul gazdag ember volt. Mindössze kilenc hónap előtt kelt át Kanadából szülőhazájába és azóta egy egyszerű penzióban lakott. Nagyon titokzatos életet élt, sehová nem járt, nem voltak barátai és példátlanul tartózkodó volt. Azt persze mindenki tudta róla, hogy lehet valami kis pénzeeskéje, de bankára, aki megállította személyazonosságát, amikor holtan találtuk, kliense egyenes kívánságára titokban tartotta, hogy voltaképpen milyen gazdag ember is.

— Mit értesz az alatt, amikor azt mondd, hogy nem járt sehová? Egyáltalán nem mozdult ki a penzióból soha?

— Majd arra is sor kerül — felelte Sir John, — mert egy helyre ugyan valóban eljárt, de arról viszont senki sem tudja, hogy miért. Minden délután automobilba szállt és kivétel nélkül minden esetben ugyanarra a helyre vitette magát: egy kis londonkörnyéki faluba, ahol az autóbilt megállította a falu végén és onnan kezdve gyalog folytatta tovább útját. Két óra hosszat maradt el ilyenkor Stuart, azután amilyen titokzatosan távozott, olyan titokzatosan ismét felbukkant a soffőr előtt. Érdeklődtünk a faluban, hogy hol fordult meg, de csak azt sikerült megállapítanunk, hogy ideje javarészt a falu öreg sokévszázados templomában töltötte, melynek alapjait még ezer év előtt rakták le. Két órai távollét után, pontosan, mint az óra, ismét beszélt az automobilba, amelyet hónapszámra bérelt és visszahajtatott a penzióba.

— Mi a falu neve?

(Folytatjuk.)

Igen tisztelt vendégeimnek, üzletbarátainak és jóismerőseimnek ezuton kívánok 2310

Kellemes karácsonyi ünnepeket!

KELLER JÁNOS
vendéglős, Beográdszka (Écskai) u.

Régi fakó magyar írás, mely dokumentuma a magyarság mindenkori haladó szellemének.

Gyakran hangzik föl a vád, hogy a magyar mindig maradt volt és csökönnyösen távortartotta magát minden haladástól. Felesleges ezt cáfolni, hiszen a cáfolatot már rég megadta a történelem. Magyarország volt az európai államok között az, amely Németország után hamarosan megvalósította a könyvnyomtatást. Magyarország volt az első a kontinens államai közül, amely megszüntette a jobbágytörvényt és amely a zsidóknak megadta az egyenjogúságot.

Most egy újabb dokumentumot szolgáltatunk a magyarok haladó szelleméhez. Jenner angol orvos 1796-ban hozta nyilvánosságra korszakos fölfedezését, hogy miként lehet leküzdeni az emberiség egyik nagy pusztító ragályát, a himlőt. Gyakran egész vidékeket tizedelt meg. Ma már egészen ártatlan betegség, ami Jenner angol orvos fölfedezésének köszönhető. Ez a himlőoltás.

1796-tól 1835-ig mindössze harminckilenc esztendő telt el és kétségtelen adattal bizonyítjuk, hogy a himlőoltás fölfedezése után harminckilenc esztendővel Magyarországon már kötelező volt a himlőoltás. Az okmány alapján joggal azt lehet következtetni, hogy a himlőoltást kötelezőleg már előzetesen rendelték el, mert hiszen ennek igazolására 1835-ben már szabályszerű nyomtatványok voltak és a himlő ellen beoltott gyermekekről nyilvántartást vezettek. A nyomtatvány, amelyen a kézzel beirt neveken és keletkezésén kívül minden régi jellegzetes betűkkel és stílussal készült, a következő:

A' Matricula' Száma 1. lap 20.

Keresztény szülők!

Apostoli Felsőes Királyunk Hazánk legkegyelmesebb Attya nevében, Szabó István szülöttetek' Szent Keresztése alkalmosságával, ez eránt, az Isteni gondviselés által reátok bizott kised eránt való, fő főszülői köteleességek tellyesítésére intettek: tudni illik, hogy ötöt a' legelső alkalmossággal beoltatván, a' tehénhimlő által a' legirtóztatóbb betegségtől, az emberi himlőtől oltalmaztatok meg.

Rittberg Nov. 28-ik napja 1835.

Pönczi Zolnay Dániel m. p.

Rittberg a mai temesmegyei Végvár, amely akkoriban még egészen fiatal község volt, amit az tanusít, hogy Szabó István születése a keresztelési anyakönyv első lapján szerepel. A hivatalos pecséttel és tíz krajcáros okmánybéllyel ellátott nyomtatvány másik oldala tanusítja, hogy a himlőoltás tényleg megtörtént. Ennek szövege a következő:

Tulfelől megnevezett gyermek, Szabó István, alól irt által 1836. Esztendő Junyus Hónapja 22-ik Napján, annak rendi szerént beoltatott, többszöri nézegetés és vizsgálás közben, rajta valódi tehénhimlő látszott.

Kelt Rittbergen Junyus 30-kán 836.

Novells Josef
oltó orvos.

Mindéhez csak annyit jegyzünk meg: Franciaországban 1842-ben, Olaszországban 1850-ben, Európa keleti országai még később tették a himlőoltást kötelezővé.

Gyilkolt vagy nem gyilkolt?

Ellentmondó orvosi vallomások. — Mérgesés, lezuhanás, fojtogatás? — Súlyos bizonyítékok. — A község szigorú ítéletet vár.

Budapest, dec. 24.

Gyilkolt vagy nem gyilkolt Erdélyi Béla, ezt a titokzatos kérdést kell eldöntenie a Schabl-tanácsnak, amely már hetek óta tárgyalja ezt a visszatartó, erkölcstelen bűnyűvet. Még ha nem is gyilkolt volna Erdélyi Béla, minden tisztességes ember megvetését megérdemli, mert ütötte-verte feleségét, akit „szerelemből” vett el, miután a kicsikart hozományt megkapta.

Az izgalmas tárgyalásokon sok mindent tudunk meg. Az Erdélyi házaspár rosszul élt, a férj bottal suított feleségére az uccán, vendéglőben, bárhol és miként bánt vele ezek után otthon, amikor senkisémet látta, azt legfeljebb abból tudjuk meg, hogy a szegény asszony mutogatta sebeit ismerőseinek, sebeit, amelyeket Bélucitól kapott.

Schabl elnök nagyszerűen vezeti a tárgyalást. Neki, mint bírónak nem szabad részrehajlónak lenni, ő nem oszthatja a község véleményét, amely biztosra veszi, hogy Erdélyi gyilkolta meg feleségét. A tárgyalás vezetőjének bizonyítékokat kell erre szereznie és csak azután ítéletet el a vádlottat.

Eltérő vallomások.

A hetek óta tartó tárgyaláson természetesnek lehet tekinteni, hogy egyes tanuvallomások eltérők. Mégis nagy feltűnést keltett, hogy teljesen eltérő orvosi vallomások is elhangzottak, pedig az orvosok vallomásai tudományos vizsgálatokon alapulnak. Így vagy két hét előtt az egyik orvos azt mondotta, hogy Forgács Anna súlyos beteg volt, egy pár nap múlva pedig három orvos egybehangozva azt vallotta, hogy Forgács Annának semmi baja sem volt, teljesen egészséges volt. Schabl meg akarta világítani, hogy honnan ered ez az ellentmondás, de ezen törekvése nem sikerült teljesen. Mindenesetre: három orvos egybehangozó véleménye inkább valószínű, mint egy orvos ellentétes diagnózisa.

Erdélyi „komoly” kérdése.

Erdélyi folyton jegyez. Hogy mit, azt nem lehet tudni, csak sejteni azokból a „komoly” kérdésekből, amelyeket az egyes tanukhoz intéz. A válasz után nagyon elegánsan mindig ezt mondja:

— Köszönöm!

Ugylátszik még mindig párbajhósnak és uriembernek hiszi magát. Hogy időközben fejére veregetett feleségének, nem fontos, nem is beszélve a gyilkossági gyanuról és holmi kis váltohamisításokról és csalásokról. Erdélyinek csak a póz fontos. Ha dühös, mert egyik vagy másik tanu kellemetlenül vall, úgy mérgesen neki ugrik és gorombásodik. Ilyenkor kiesik a pózból. A napokban például Concha Rózsi színésznő leplezte le. Erdélyi egész vallomása alatt izgett-mozgott, dühöngött, végül pedig nagy büszkén kibökkentette:

— Maga már tíz év óta nem is színésznő!

Mintha ez változtatna valamit Erdélyi bűnyűjében és ez a megállapítás lehetetlenné tenné, hogy a község lenne...

Az elkényeztetett gyerek.

Többen azt vallották, hogy Erdélyit apja nagyon elkényeztette. Mindig sok pénze volt és nem kellett dolgoznia. Az ilyen nevelés biztosan a szülők bűne, csak hogy tudni kellene azt is, hányszor voltak otthon jelenetek a gonosz fiu miatt, hány éjeleket sirt át a szerencsétlen anyja. Az, hogy Rómába küldték szülei, amellyel szól, hogy szabadulni akartak tőle és talán azt sem bánták, hogy Rómában sem javult meg, a fő az volt, hogy távol volt tőlük.

A gyilkossági kísérletek bizonyítékai.

Mindezekről eltekintve, mégis csak az a fontos, ami eddig még nem dőlt el: gyilkolt-e Erdélyi Béla, avagy nem? Gál Jenő védő azt vitatja, hogy nem gyilkolt. Neki azonban ez kötelessége. Ennek ellenére biztosra lehet venni, hogy Erdélyi Béla meggyilkolta feleségét, mert egész eljárása tervszerű volt. Ezt könnyen lehet bizonyítani.

1. Tavaly májusban megmérgezte. Az egyik szanatóriumi alkalmazott, aki akkor Forgácsot ápolta, azt vallotta, hogy a főorvos megtiltotta, hogy Forgács Anna férjével egyedül legyen. Egész biztos, hogy ünnepek után a bíróság ezt a főorvost is ki fogja hallgatni és akkor megtudjuk, ennek a szenzációs intézkedésnek okát.

2. Forgács Anna veszélytelen helyről esett le, tehát valószínűtlen, hogy normális baleset történt.

3. Fojtogatási nyomok voltak a nyakán, ezt valakinek csinálnia kellett.

Nos, ha kissé gondolkozunk és tekintetbe vesszük, hogy Forgács Anna májustól augusztusig, tehát 3-4 hónap alatt mérgezés, leesés és fojtogatás áldozata volt, mindhárom esetben rendkívül titokzatos körülmények között, úgy el kell ismerni, hogy valakinek érdeke volt, hogy Forgács Annát eltegye láb alól. A bíróságnak kell megállapítania, hogy ki ez a valaki. Az osztrák bíróság már megállapította, most a magyar bíróságon a sor.

Mikor lesz ítélet?

A rendkívül izgalmas tárgyalás még hetekig fog tartani, mert sok tanu van még hátra, azután jönnek az orvosi jelentések és a vád- és védbeszéd. Mindenesetre különös, hogy a tanuk mind azt vallják, hogy Erdélyi igen brutálisan bánt feleségével és mégis érintkeztek vele. Most ugyan egy-két jobbízű tanu kijelenti, hogy csak ritkán érintkezett Erdélyivel, de ez csak utólagos szépíjtetés.

Mindenki biztosra veszi, hogy Erdélyit súlyosan elítélik feleségének meggyilkolása miatt és a legnagyobb meglepetést keltené, ha felmentenék. Természetesen a közvélemény nem befolyásolhatja a bíróságot, a községnek azonban mindig jó szimatja van. Sokan perzse sajnálják, hogy Erdélyit nem lehet halálra ítélni, mivel Ausztriában követte el tettét, ahol nincsen halálos ítélet és ezért csak 15-20 évet kaphat. Erdélyi Bélának ez is elég! Ha azután leül a büntetést, akkor ismét párbajozhat és krakéleresked-

hetik, mert neki még most is ez a fontos. Örül, ha a tárgyaláson egy ellene valló tanu megsérthet, legfeljebb azt sajnálja, hogy nem küldheti el hozzá segédeit.

Tódor Jenő.

Nagyrabecsült rendelőknek, napi vendégeinknek, jóbarátainknak és ismerőseinknek

kellemes karácsonyi ünnepeket

kívánunk! 2272

PENTZ és BEROUITY,
a „KORZÓ” cukrászda tulajdonosai.

Kellemes karácsonyi ünnepeket kíván

igen tisztelt napi vendégeink, rendelőknek és ismerőseinknek 2270

SZÖLLŐSY FERENC cukrász,

a volt PENTZ-cukrászda tulajdonosa, Cara Dusana (Váraljai) ucca 7. szám.

Kedves mozilátogató közönségének ezton kíván

kellemes karácsonyi ünnepeket

az

„ORIENT BIOSKOP”
VEZETŐSÉGE. 2273

Igen tisztelt vevőinek, barátainak és ismerőseinknek 2216

boldog karácsonyi ünnepeket

kíván a „PRAVDA” könyv- és papirkereskedés tulajdonosa

LJUBINKO DRNDARSKI.

Nagyrabecsült vevőközönségünknek és ismerőseinknek 2211

kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk!

BAUERLE és KARTYE

mészáros és hentes (városház épület)

Café — Hotel — Restaurant

VOJVODINA

Boldog karácsonyi

ünnepeket kívánok

nagyrabecsült vendégeimnek

KOHN DÁVID 2294

Igen tisztelt üzletfeleimnek, jóismerőseimnek és barátainknak ezton kívánok

kellemes karácsonyi ünnepeket!

Pantovity, fűszer- és mészkereskedés, Zsitni trg (Buzatér). 2295

Kedves vendégeimnek, jóbarátainknak és ismerőseimnek

kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

Gombár József 2296

(volt Scheirich-féle vendéglő).

Nagyrabecsült fürdő- 2298
látogató közönségének

kellemes karácsonyi ünnepeket kíván

Milson Heinrich, fürdőbérő.

Közvény vagy meghívásban szorvedők ne mulasszátok el a városi gőzfürdőt felkeresni!

Hogyan élnek az angolok?

Riport-tanulmányok a világ urairól.

London, dec. 24.

Már a csatorna áthajózásánál izelítőt kap az ember ennek a kilencmillió világvárosnak a jellegzetes komorságából. Kód fekszi meg a La Manche-ot s a folkstone-i kikötőben minden szintelen szürke. Az utlevél- és vámvizsgálat csak annak a külföldnek jelent izgalmat, aki először teszi lábát a világot uráló szigetországba. Alaptalan izgalmat, mert higgadt és sima. Az angol nagyon előzékeny, udvarias; igaz, nem jellembe kedvességéből, mint a bécsi osztrák, hanem rideg számításból, annak a hagyományos kereskedelmi elvnek a hű követése folytán, hogy az udvariasság nem kerül semmibe, gyakran viszont pénzt hoz...

Aztán mennyem nyugodt tovasiklás a puha Pullmann-kocsiban és benn vagyunk Londonban, a Victoria Station-on. Ez távolról sem a mi fogalmaink szerinti pályaudvar hatalmas üvegtető alatt, hanem tulajdonképpen nyílt ucca. Alig áll meg a vonat, közvetlenül mellé sorakoznak a perronra az autók, meghajolnak a hordárok s pár pillanat múlva már a londoni forgalom forgatagában uszik az ember. A kiszállás lármájában rögtön feltűnik, hogy emberi hangot alig hallani. Mindenki suttogva beszél és adja utasításait. Jaj mellett annak, aki nem tud angolul, el van veszve, mert minden előzékenység ellenére senki sem igen ambicionálja, hogy megértse a dadogását.

A közlekedés nagyszerűen van szabályozva, soha egyetlen forgalmi zavar a széles és nyomorúságos fűkkel szegélyezett utcákon, noha az autók, a kétemeletes „busz”-ok és villamosok az angol flegmát egyenesen cáfoló fesztelenséggel száguldanak idestova. Hja, az angol praktikus és itt komolyan veszik azt, hogy... time is money — az idő pénz. A forgalom zaja mindenütt óriási, az emberek azonban hidegvérűen kimérték s még rikkancsot is ritkán találni, aki kiabál.

A hirhelt kód örökös fátyolként borítja be Londont s hiába süt az őszi nap, sugarai sohasem képesek teljesen áttörni. A házak feketék, csak az egészen újak világítanak ki közülük, persze nem sokáig. S az emberek, férfiak s a nők egyaránt, szintén szürkék: az angolok általában nem szeretik a feltűnő színeket a ruházatkodásban.

Az uccák állandóan nedvesek. Képük különösképpen akkor színesebb, ha esik az eső. Ez pedig igazán gyakori dolog.

Talán sehol a világon nem beszélnek annyit az időjárásról, mint itt. Nem is csoda: minden öt percben változik. Reggel süt a nap, mindenki, akivel az ember szóba áll, azzal kezd, hogy... a nice morning is it not? — ugy-e, gyönyörű egy reggel? s mire megint kikukkant az ember, már esik. A londoniak be is vannak erre rendezkedve, ugyszólván sohasem járnak vékony, hártyszerű esőköpeny nélkül s mihelyt cseperegni kezd, az uccák egyszerre élénkebbek, vidámabbak lesznek a piros, zöld, sárga, kék és más színű gummikabátoktól, mint a legszebb időben. Van ebben pszichológia is: az esős hangulat nyomozható vigasz-

talanságát nagyban enyhítik ezek az itt egyébként szokatlan színek.

A legbarátságosabb a város este: Szinte mesébeillő, ahogyan a számtalan mozgó fényreklám átragyogja a ködöt. Valahogy melegebb benyomást tesz ez, mégjobbzan érzi az ember ennek a közel tízmillió ember-hangyabolyának a lüktető életét, életritmusát.

A legvidámabb persze szombat délután ennek a más napokon hideg, tuljózan városnak a hangulata. Kezdetét vette a „week-end”, a hétvégi szórakozás, amely hétfő délig tart.

London egyik főuccáján, a Themse melletti Strand-on adnak egymásnak találkozózt az ismerősök és jóbarátok, hogy közösen töltsék a week-endet. Egy hangtölcsér valahonnan csodás gordonka-koncertet önt bele az uccái zajba. Az emberek méltóságteljesebben és kedélyesebben járnak, mint máskor.

Az egyik kevésbé mozgalmas uccasarkon egy meglehetősen jól öltözködött férfi pasztell-kreákkal színes keleti naplementéket, füstölő Vezuvokat és csendéleteket fest az asztalra. Munkanélküli. Irásban kér támogatást, de előkelő és önértékes tartózkodással. Itt a koldulásban is megnyilvánul az általános jólvelettség.

A Trafalger Square közepén magas oszlop tetején Nelson szobra büszkélkedik. Az oszlop tövében négy hatalmas kő-oroszlán, fejükön és hátukon galambok tanyáznak. Majdnem annyi van itt belőlük, mint a velencei Szent Márk téren. Öreg emberkék madárelédelt árulnak s folyik a fényképezés: egy galamb a kliens fején, egy a vállán, vagy karján és száz a lábainál. Egészen úgy, mint Velencében. Csak a déli nap és a ragyogó olasz ég hiányzik. Csak.

Az „English Sunday” általában egyértelmű az unalom fogalmával, ha Londonban töltik el. Az utcákon alig van forgalom, a trottoárokon csak a kirakatok előtt lézengenek sétálók. Mozi és színházi előadások nincsenek, a rádióban is csupán istentisztelet, prédikáció és egyházi zene.

Öt órai teára — tea nélkül nem lehet élni Angliában — Lyons-hoz megy az, aki nincs elkötelezve családdhoz. A londoni kávéház nem olyan kedélyes, mint a párizsi. Itt nem ülnek kinn az aszfalton; az angol szertartásosabb a franciánál — de keménykalapiát azért széke alá teszi, a szőnyegre, mialatt a szalonzenekart hallgatja. Jó zenét természetesen ne Londonban várjon az ember, mert ennek a városnak nincs is tulajdonképpen operaháza. Mindössze három hónapon át játsszák itt-ott a legközelebbi operákat az „Old Vic”-ben.

A legmodernebb angol családokban persze nem olyan szigorúan tartják a vasárnapot, mint Victoria királynő idejében. A romantikus gáz-kandallónál, amely egyébként rendszerint megperzseli az ember lábát, mialatt a háta fázik, olvasnak, csevegnek, aztán felhúzzák a gramofont és a legújabb jazz-dalok mellett megy a tánc. Szóval vidáman telik el az üres vasárnap.

Egy tehetősebb család egy egész

házat foglal el, ha jól megy a dolga, saját házat és ha még jobban, akkor nem is magában Londonban, hanem Richmondban.

Richmond rendkívül bájos városka, amelynek a neve világszerte ismerős, ha másképp nem. Flotow operája, a „Márta” révén. Dombon fekszik s innen gyönyörű kilátás nyílik egy hatalmas, jól ápolat igazi angol parkra s távolabb a Themsére, amelyen csak úgy nyüzsgönek a vitorlások és evezősök, meg a motorcsónakok. Káprázatos kép, különösen naplementekor. Nehéz szívvel tér vissza az ember Londonba...

Jeney Eleonóra.

Uj községi választást irtak ki

két bányási községben.

Beckerek, dec. 22.

A bányási Novacrnja (Magyar-csernye) község közvetlen szomszédságában, a volt Csekonics-birtokon épült Alekszandrovó telep község, amely közigazgatásilag a legutóbbi időkig Novacrnjához tartozott. Alekszandrovó nemrég kimondotta különválását és önálló községgé alakult. Mivel képviselőtestületét annak idején mindkét község közös listán választotta, szükségessé vált új választás kiírása, hogy új képviselőtestület alakítsanak Novacrnja és új képviselőtestületet Alekszandrovó község részére.

Az új választás kiírásáról szóló rendelet most érkezett Beckerekre és eszerint

a két községben január 13-ikán lesz községi választás.

Tegnap futottak be az első jelölőlisták a beckereki törvényszékhez és mind a négy listát Alekszandrovó küldte be.

Ismét megkezdte működését a jugoszláv-román bizottság. Zarie György dr. temesvári ügyvéd, újonnan megválasztott nemzeti párttag képviselőt állandó tagnak kinevezték a román-jugoszláv vegyes bizottságba. Ez a bizottság, amely már Temesvárott többször tanácskozott, jövő év januárjában ismét összeül és akkor vallási, valamint iskolakérdéseket fog elintézni. Zarie György dr. jól beszéli a szerb nyelvet és kitűnő ismerője a jugoszláv viszonyoknak.

Összes vendégeimnek, jóismerőseimnek és üzletbarátaimnak

kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

KOVÁCS JÁNOS, a „Bégaparti” vasuti vendéglő és szálló tulajdonosa 2304

Kellemes karácsonyt kíván

üzletfeleimnek és vevőközönségének

Nata

cipőáruház

Venikibecskerek, Alekszandrova u.

Tisztelt vevőimnek, jóbarátaimnak és ismerőseimnek kellemes

karácsonyi ünnepeket kívánok!

GLAUG JÓZSEF mészáros és hentes, Brigadir Risztitya (Aradáci) u. 2306

Három évre ítéltek el egy kerestést, mert egyszerre négy feleséggel akart harmónikus családi életet élni. Néhány hónappal ezelőtt letartóztatták Takács István debreceni kertészt, akiről kiderült, hogy négyszer házasodott törvényes formák között anélkül, hogy előbbi feleségeitől elvált volna. A debreceni törvényszék most tárgyalja Takács István ügyét, akitől az elnök megkérdezte, hogy mi szüksége volt egyszerre ily nagyszámu feleségre? — Harmonikus családi életet akartam élni velük, — válaszolt busan a vádlott. Az elnök azután azt kérdezte, hogy van-e gyermeke? Tudtommal mindegyik asszonytól van egy, választott a kertész s vallomását a tanúk kihallgatott feleségei is megerősítették. A törvényszék Takács Istvánt a négy asszonyért háromszatendi börtönre ítélte.

Leleplezett leánykereskedő. A konstancai rendőrség egy névtelen feljelentés alapján az elmúlt éjszaka házkutatást tartott a Lascar Catarciu-uccában levő „Vörös Rózsa” nevű matrózkocsmban. A házkutatás szenzációs eredménnyel járt. A helyiség alatt lévő pincehelyiségben négy fiatal 14—16 éves leányt találtak, akiket a mulató tulajdonosa már hetek óta tartott bezárva. A fiatalok leányok vallomása alapján a rendőrség megállapította, hogy a Vörös Rózsa tulajdonosa leánykereskedéssel foglalkozott. Bukarestből és Erdélyből szállította a konstancai elosztó állomásra a tapasztalatlan leányokat és a névtelen feljelentés alapján kiszabadított négy fiatal leányra is az a sors várt, mint a többiekre. — a legközelebbi hajóval Törökországba akarták őket elszállítani.

Álarcos banditák megölték egy adópénztárost. Kisenevből jelentik: Tegnapi három álarcos betörő behatolt Calmatiu besszarabiai község adópénztárába és a pénztárosnak revolvert szegezve követelték, hogy szolgáltatassa ki a pénzkészletet. Manisechi adópénztáros azonban nem vesztette el lélekjelenlétét, széket ragadott és az egyik banditára támadt. Ebben a pillanatban a másik kettő közvetlen közelből rálőtt a szerencsétlen emberre, aki a helyszínen meghalt. A gonosztevők ezután kétszáz ezer leut raboltak el a pénztárból. A csendőrség erélyes nyomozást indított a gyilkos banditák kézrekerítésére.

Kellemes karácsonyi

ünnepeket kíván

J. Keller,
cukrász. 2321

Tisztelt vevőközönségemnek és ismerőseimnek ezuton kívánok kellemes

karácsonyi ünnepeket!

NOVÁKOVITY MILÁN pékmester, Brigadir Risztitya (Aradáci) u. (Saját ház). Fiórok: Zsitni trg és Főucca. 2307

Tisztelt vendégeimnek és jóismerőseimnek 2308

kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

Milan Rosulj,

a „Milan Toplica” vendéglő tulajdonosa, Zmaj Jovana (Mária Terézia) u.

Nagyrabcsült vendégeimnek és ismerőseimnek
Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!
 2293

VIDA SÁNDOR vendéglős,
 Miletityeva (Temesvári) u. 40. sz.

Nagyrabcsült vendégeimnek és ismerőseimnek
Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!
 2292

ZSARKO DAITY,
 a cukorgyári kávéház bérlelője.

Nagyrabcsült vendégeimnek és ismerőseimnek
Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!
 2300

SCHEINRING GUSZTÁV,
 a „Kaszinó” bérlelője.

Tisztelt vendégeimnek és ismerőseimnek
Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

FEKETE SÁNDOR,
 a Kohn-féle vendéglő
 üzletvezetője (a nagyhid mellett). 2301

Igen tisztelt vevőinek és összes
 üzletfeleimnek

boldog karácsonyi ünnepeket kívánok!

VLAJNITY és TODOROVITY
 fűszer- és csemegekereskedése nagy-
 ban és kicsinyben, Velikibecskerek,
 Kralja Petra trg. Telefon 94 2302

Összes vendégeimnek, jóbarátain-
 nak és ismerőseimnek kellemes

karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kívánok! 2303

KRIEGER MÁTYÁS vendéglős
 (a volt Ellmer-féle vendéglő)
 Petrogradszka (Melencei) u.

ÜVEG és PORCELLAN

Városi és vidéki áru.
— Csak nagyban! —
 Kereskedők legjobb beszerzési forrása.
 Legolcsóbb napiárak.

Karlo Kopp, Vel. Becskerek.
 Raktár: II. külkerület 3/d,
 a Geyer-vendéglő közelében. 929

Egy rokokó stílusú, fekete ébenfa,
 gyöngyházberakásos komplett 2339

szalonberendezés
 igen jókárban, szabadkézből ELADÓ.
 Bővebbet Takovszka ucca 22. sz. a.

Kitűnő sajtok

„IHO” márkával!
 Reggeli sajt, Dessert sajt,
 Tejfölös sajt, Romadour sajt
 legolcsóbban kapható 822
GROSS sajtgyárban, NOVISIVAC.

Kochi Drug

épület- és butorasztalosok
VELIKI BECSKEREK,
 Brigadir Risztitya (Aradáci) u. 10.

A t. közönség figyelmébe!

Nagyobb szállítmány saját préselésű
kudrici boraim

megérkeztek, amelyeket a karácsonyi és újévi ünnepek alkalmából uccán át kimérve

literenként 7 dinárért

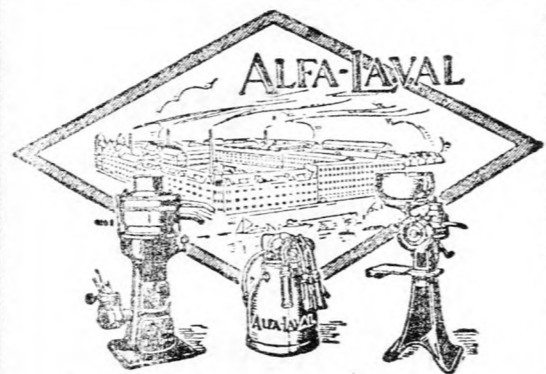
árusítok ki. Azon-
 kívül kitűnő öbörök:
 rizlingi, kreacher, stb.
 legjutányosabbban kaphatók
GROSS MÁRTON vendéglős.
 Tisztelt vendégeimnek és ismerőseim-
 nek kellemes karácsonyi ünnepeket
 kívánok! 2335

Steyer

fajalma

kapható

özv. Guttman Jakabné és Fianál 2320

- ALFA- kézi szeparáto-
rok
- ALFA- szeparátorok gép-
hajtásra
- ALFA- tejgazdasági berende-
zésre
- ALFA- teknyők sertés-
kopasztásra
- ALFA- kan nák tejszéthor-
dásra
- ALFA- szivókészülékek
- ALFA- bádogárak

nemkülönbön fenti áruk tartalék-
 alkatrészei is mindig kaphatók az

ALFA D.D.

separatori i strojevi za mljekarstvo
ZAGREB, Boškovičeva ulica 46.
 vagy az ő megbízottjánál.

Telefon br. 67 43.

Sürgöncim: Alfalaval, Zagreb.

BUTOR!

Készítünk rajz után megrendelésre és állandóan raktáron tartunk kész háló-,
 ebédlő-, uriszoba és tanyszobákat a legegyszerűbbtől a legmodernebb stílusban.
RÉSZLETFIZETÉSRE IS! 2326 **OLCSÓ SZABOTT ÁRAKI!**
SCHWETZ és ZSEMBERY műbutor- és épületasztalosok **VELIKI**
BECSKEREK, Petrogradszka ucca 60

Minden nap frissen vágott elsőrendű
 sertés- és borjúhús, valamint kóserhús és különféle hentesáruk
 a legfrissebb állapotban és a legolcsóbb napiáron kaphatók

Radoszavijevity Nika hentes- és mészárszékében,
 Velikibecskerek (a nagyhid mellett) 2281

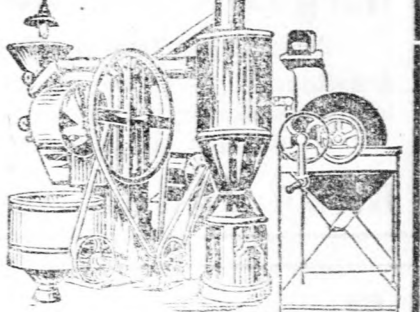

Tisztelt vevőimnek és ismerőseimnek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

Nikola Misljanov

fűszer- és csemegekereskedése
V. Becskerek, Brigadir Risztitya (Aradáci) u
 A karácsonyi ünnepekre ajánlja fűszer- és csemege-
 árukat, kávé, tea, kakaó, teásütőményeit, rum,
 konyak, likőr és különféle pálinkákat, továbbá ka-
 rácsonyfadiszkeket és cukorkákat, gyertyákat és
 gyertyatartókat, csokoládét és szaloncukorkákat
**MISLJANOV-féle legfinomabb pörköltkávét különleges-
 ségeket.** 2308
 Nagyrabcsült vevőimnek és üzletbarátainak
 kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Állandóan friss pörkölés!

Olcsó karácsonyi borok!

Több vagón kitűnő zamatu kudrici borom érkezett, melyet az
 ünnepek alkalmából uccán **6-8** dinárért árúsítok ki. Saját
 át kimérve, literenként **főzésű kitűnő törköly- és**
 szilvapálinka literenként **12-24** dinár, teaum **20-25** dinár,
 likőrök literenként **25** dinár.
Jovan Keller bor- és pálinkakereskedés Velikibecskerek,
 Beogradszka (Ecskai) ucca 1. sz 2325

Molnár János villanyerőre berendezett
 acéláru és javító műhelye Velikibecskerek, Knez Miletina
 (Nicky) ucca 1 szám alatt, a Zadruzna Banka épületében

Elvállalja az összes vágó-, metsző-, nyíró-késművek
 javítását, u. m.: borbély- és fodrász-szerszámokat,
 orvosi műszereket, nyomdai és egyéb gépeket stb.
 Az összes borbély- és fodrász-szerszámok is kaphatók

Nagyrabcsült üzletfeleimnek és jóismerőseimnek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok!

ÚJDONSÁG A KOTÁRKÁBAN!

A „KOTÁRKA” vendéglőben karácsony mindkét napján és ezentul minden este
rádió-koncert lesz, mely alkalommal kitűnő kudrici boraimmal fogok t
 vendégeimnek szolgálni. Az ünnepek alkalmából kitűnő
 boraimat uccán át kimérve mérsékelt ár-
 ban árúsítom ki. Számos látogatást kér **Feketics Mihály, vendéglős.**
 Nagyrabcsült vendégeimnek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánok! 2329

PHÖNIX

Alapították 1882-ben **PHÖNIX** Alapították 1882-ben
ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG BÉCSBEN
 Igazgatóság az SHS királyság részére, Beograd, Kneževica Ljubice u. 15.
Főügynökség: Vel. Becskerek, Szvetozara Markovitya u. 2.

Sürgöncim: LEFENIKS Telefon szám: 3-34.
 A társaság nagyon előnyös feltéte-
 len 1,536 000 000
 A megkötött életbiztosítások átlaga
 dinár 12,400 000 000
 Ebből az SHS királyság területére
 esik több mint
Din 500.000.000 — 500 millió
 Működési engedélyt az SHS ki-
 rályság részére a kereskedelmi
 minisztérium VI/4625-1922, szám
 alatt adta ki.
 A társaság működési területe az SHS királyság, továbbá: Németország,
 Franciaország, Belgium, Hollandia, Spanyolország, Olaszország, Levante,
 Egyptom, Palesztina, Ausztria, Csehszlovákia, Magyarország, Bulgária,
 Törökország, Görögország, Románia. Főigazgatóságok az SHS ki-
 rályság területén: Zagreb, Ljubljana, Szarajevó és Oszijek. 2128

BALESETBIZTOSÍTÁSOK.

O·R·I·E·N·T B·I·O·S·K·O·P
 Hétfőn, dec. 24-én gyertyagyújtás előtt egy előadás 4-6 ig: Eucharisztikus kongresszus.
 Minden előadásnál karácsonyi ajándék kisorsolása. Dec. 25-én 3, 5, 7 és 9 órákor.

Szerdán, csütörtökön
 8-5-7-9, 5-7-9 órákor

ROSE MARIE.
 Közismert Hammerstein Jazz-opere.
 Színpadi szerezésében: Vaaly Ilona, Biller Irén
 Filmen: Jolanda Crawford, James Murray

FEHÉR TIGRIS
 Bálnavadászt
 J. Barrymore, Dolores Costello

BALKÁN BIOSKOP Hétfőn, dec. 24-én 5, 7 és 9 órákor
 Keddén, dec. 25-én 3, 5, 7 és 9 órákor

Szerdán, dec. 26-án 3, 5, 7 és 9-kor
 Nevető orkán! Nevető orkán!

Ünnepi műsorok! Ünnepi műsorok!
ZORO és HURU
 legújabb slágere:
Eró és szépség.
 Óriási víg kalandorfilm 6 felvonásban.

Karácsonyi táncestély a „Zöld vadász“-nál!
 Karácsony mindkét estjén a BÁBA-féle vendégloóban, Knez Miletina (Niczky) ucca, táncestély lesz a közkedvelt novibecseji tamburazenekar közreműködésével, mely alkalommal kitűnő horgosi boraimmal fogok t. vendégeimnek szolgálni.
 Az ünnepek alkalmából kitűnő horgosi fehér boromat utcán át kimérve 8 dínáért árusítom ki. — T. vendégeimnek kellemes karácsonyi ünnepeket kívánva, számos látogatást kér 2334

BÁBA JÁNOS vendéglős.

Felhívás
 az
IDOL-KRÉM
 betűinek gyűjtőjéhez!

Kárpótolni óhajtjuk mindazokat, akik a gyűjtött betűkből nem tudták összeállítani az IDOL-KRÉM szót és azt panaszolták, hogy egy betű ritkán fordul elő.

Tehát aki 120 betűt vegyesen küld kap jutalmul egy asztali órát.

Az órák kiosztása 1929 január hó 15-én veszi kezdetét. Ettől függetlenül az IDOL-KRÉM szó összeállítását továbbra is szép jutalomban részesítjük. Eddig 4000 jutalom került kiosztásra azok között, akik az IDOL-KRÉM szót összegyűjtötték.

Figyelem! Figyelem!
 Célunk a fogyasztóközönséget a legfinomabb cipőkrém használatára szoktatni, amivel csak saját érdekeit szolgálja, mert a legszebb fény mellett megóvja cipőjét a repedéstől.

Ne fogadjon el mást, mint IDOL-CIPŐKRÉMET, mely a párisi 1928 novemberi nemzetközi kiállításon minőségével elnyerte a **Grand prix-t az arany éremmel**

Prva Jugoslovenska Kemična Fabrika D. D.

Divány,
 ottomán (sezlon), rugós matrác, szalóngarnitúrák, klubgarnitúrák, párnázott székek és paplanok rendelésre a legjobb és legszebb kivitelben kaphatók, valamint ugyanazok felhívásukat a legszolidabb árak mellett eszközöli

Markovity L.
 kárpitos, díszítő és paplankészítő, Velikibecskerek, Obala Princeze Jelene 5. (a köztisztviselők szövetkezete udvarában). 2291

Szövetkezeti tagoknál külön árengedmény!

8 darab fénykép ára dínár 25

„KORZÓ“
 villanyerőre berendezett új fényképezési műterem, V. Becskerek, Fő ucca BENÓ-UDVAR, STAGELSCHMIDT-HÁZ Gondos, komoly, elsőrangú munka. Használja föl a jó alkalmat, míg az új műterem kedvezményes reklám-árai érvényben maradnak.

Felvételek egész nap este 8 óráig, vasárnap is egész nap.

„KORZÓ“ fényképezési műterem Stagelschmidt-ház, Benó-udvar, Fő-ucca

Egy jóházból való fiu
péktanoncnak
 azonnal felvétetik 2345

NIKHÁZY ALAJOS pákmesternél, Velikibecskerek, Silerova ucca 13. sz

Karácsonyi alkalmi vásár!

Grammofon
 10 lemezzel, 900 Din. (részletre is)

Varrógép
 „Geitzner“ világmárka, (hosszulejáratú kölesőnre).

Remington-írógép
 és használt írógépek 1000 dínártól kezdve (részletfizetésre is kapható) Legszebb karácsonyi ajándékok!

Lederer Károly 2236
 mechanikai szaküzlete Vel. Becskerek, Zsitni trg. a városi mérleggel szemben.

A legszebb karácsonyi és ujévi ajándék

egy rádió, grammofon, óra, varrógép, ékszer és dísz tárgyak, amelyek — részletfizetésre is — a legolcsóbb árban kaphatók

GRÜNFELD ÁRMIN és TÁRSÁNÁL
 VELIKI BECSKEREK, (A NAGYHID MELLETT). 1361

KARÁCSONYRA a legjobb borokat a Kaszinó-vendégloóban vásárolhatja!

A karácsonyi szezonra beszereztük a legzamatosabb belföldi fajborokat és literszám kimérve a legolcsóbb áron bocsáthatjuk a n. é. közönség rendelkezésére.

1928-as ujbór
 1926-os karlócai rizling
 1926-os greáci
 1925-ös zsupszka ruzsica
 1925-ös negotini ruzsica
 1925-ös prokupac
 1926-os verseci muskotály
 1921-es Rohonczy-féle muskotály
 1924-es kudrici
 1925-ös mosztári zsilavka
 1924-es burgundi
 1925-ös Merlot

1924-es „Adria gyönyoe“ dalmátbor

„Zlatna Kaplica“ nehéz, vörös édesbor
 „Zlatna Kaplica“ fehér, édes dalmátbor
 „Suvarak“ édesbor
 Karlováci burgundi édesbor
 Karlováci úrmős
 Kadarka édesbor

Ezenkívül minden nemesebb bel- és külföldi palackbor.

Boraink valódiságáért szavatosságot vállalunk, áraink olcsósága pedig mindenkit meg fog lepni, mert literenként már 6 dínártól kezdve kaphatók!

Aki megkóstolja, állandó vevőnk és vendégünk lesz.

Kaszinó-vendéglő SCHEYRING és DAJITY

Chamotte
 tűzálló föld és téglák és kályhabetét kapható

Özv. Guttman Jakabné és Fiai cégnél. 2318

A jelenkor legegészségesebb és legtakarékosabb fűtése a

NARAG-CLASSIC
 központi melegvíz-fűtés, mely bármily (3-10 szobás) lakóházba könnyen beszerelhető.

Árak 6-22.000 dínárig.

ENGEL ÁDÁM épület- és műlakatos, szerelő, Velikibecskerek, (a főpostával szemben). 2280

Meleggy A. Pál
 butorgyár Vel. Becskerek, Car Dusanova 12.

BUTOR: hálók, ebédlők, uri- és leányszobák, konyhaberendezések, stb. nagy választékban, csakis jó minőségben, egyszerű és legújabb stílusban.

Részletfizetésre is!

Olcsó szabott árak!

Ügyeljen a címre! Ügyeljen a címre!

Meleggy A. Pál
 butorgyár Vel. Becskerek, Car Dusanova 12.